
Labās prakses vadlīnijas lēmumu pieņemšanas procesā uzņēmumiem, kas nonākuši finanšu grūtībās

Tieslietu ministrija

*Šo projektu finansē ES, izmantojot Strukturālo reformu atbalsta
programmu un to īsteno ERAB sadarbībā ar Eiropas Komisiju*

European Bank
for Reconstruction and Development

Ievads

Šī materiāla mērķis ir palīdzēt mazā un vidējā lieluma uzņēmumiem Latvijā, kas saskaras vai drīzumā var saskarties ar **finanšu grūtībām**, savlaicīgi un proaktīvi risināt šīs grūtības, izmantojot efektīvāko rīcības plānu.

Uzņēmumu finanšu grūtības katrā gadījumā ir atšķirīgas, tāpēc profesionālas un specializētas konsultācijas var būt nepieciešamas.

Lai novērstu vai atrisinātu finanšu grūtības jūsu uzņēmumā, ir svarīgi analizēt uzņēmuma vispārējo stāvokli un rīkoties, ja tas pasliktinās. Regulārs pašnovērtējums ļaus saglabāt uzņēmuma pozīcijas tirgū.

Nākamais slaidis sniedz vienkāršoto procesa pārskatu un prezentē **pieeju, kas soli pa solim palīdzēs diagnosticēt jūsu uzņēmuma finanšu stāvokli un atbildīgi izvērtēt finanšu riskus**. Tas arī novirzīs jūs uz **šo vadlīniju sadaļām, kas jums ir aktuālas**.

Šīs vadlīnijas akcentē savlaicīgu un proaktīvu darbību svarīgumu, kuras jūs varat veikt, lai paredzētu vai novērstu finanšu grūtību rašanos.

Visi vadlīnijās lietotie termini un saīsinājumi ir izskaidroti sadaļā **"Termini"**.

Ja uzņēmums nespēj vai drīzumā nespēs samaksāt saviem kreditoriem, tas nozīmē, ka tas saskaras ar finanšu grūtībām. Finanšu grūtības var iedalīt vairākos posmos:

Finanšu un vadības problēmu rašanās

Ievērojama finanšu rādītāju pasliktināšanās

Parādu uzkrāšanās

Potenciālie risinājumi, kas pieejami uzņēmumiem:

ĀTV, kur uzņēmumiem ir visu kreditoru/kreditoru vairākuma atbalsts

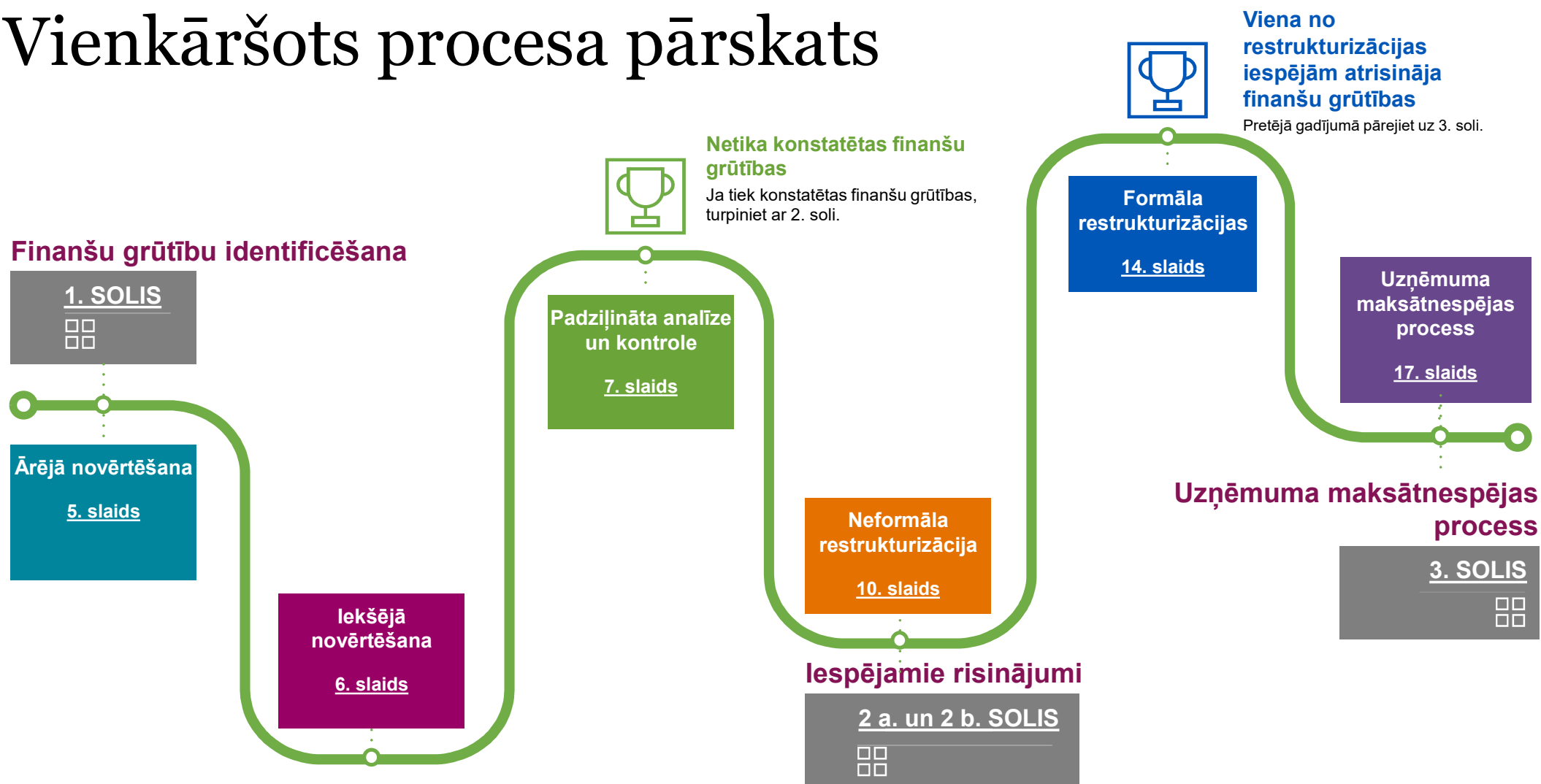
TAP / ĀTAP restrukturizācija, kurā uzņēmumiem ir kreditoru vairākuma atbalsts

Likvidācija, ja ĀTV, TAP vai ĀTAP restrukturizācijas iespējas nav pieejamas

Saistību atruna

Šīm vadlīnijām nav norādījumu raksturs, tās ir informatīvas un neietver juridiskus padomus. Pirms konkrēta darījuma veikšanas (vai atturēšanās no tā veikšanas) vai kāda īpaša risinājuma piemērošanas (vai nepiemērošanas) ir jāvērsas pēc speciālistu konsultācijām finanšu, juridiskajā vai citā profesionālā jomā. Īpašās Covid-19 normas šajās vadlīnijās nav ņemtas vērā to pagaidu rakstura dēļ.

Vienkāršots procesa pārskats

Vienkāršots procesa pārskats neatspoguļo visas iespējamās attīstības iespējas. Turpiniet lasīt, lai iepazītos ar attīstības scenārijiem un detalizētu informāciju.

Vienkāršota uzņēmējdarbības finanšu stāvokļa pārbaude

Pieejamie uzraudzības rīki:

Nodokļu maksātāju reitinga sistēma*	Latvijas Bankas Kredītu reģistrs	Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata**	Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs
-------------------------------------	----------------------------------	--	---------------------------------------

CIK BIEŽI jūs uzraugāt savu uzņēmējdarbību?

Reizi ceturksnī / pusgadā – atkarībā no tā, cik ātri notiek izmaiņas uzņēmējdarbībā, balstoties uz ārējiem un arī iekšējiem faktoriem.

Iekšējie faktori:

Finanšu	Nefinanšu	Ārējie faktori:	Normatīvie akti	Nozares un vides	Cikliskie	Klienti	Piegādātāji	Konkurenti
---------	-----------	-----------------	-----------------	------------------	-----------	---------	-------------	------------

Ja uz jums attiecas turpmāk minētie apstākļi, turpiniet uzņēmējdarbību kā parasti, bet kontrolējiet situāciju:

Nekavējoties rīkojieties, ja uz jums attiecas vismaz daži no turpmāk minētajiem apstākļiem:

Jā kāds no turpmāk minētiem apstākļiem attiecas uz jums, meklējiet tūlītēju risinājumu. Ja neviens no iespējamiem risinājumiem nebija veiksmīgs, uzsāciet maksātnespējas procesu, :

NMRS* rezultāti

✓ Zaļā zona

□ Oranžā zona

□ Tuvāk sarkanajai zonai

Kavēta maksājuma statuss

✓ Nav

□ 30–90 dienu maksājumu kavējumi

✓ Vairāk nekā 90 dienu maksājumu kavējums

Apgrūtinājumu atzīmes LR **

✓ Neviena nerada bažas

✓ Neviena nerada bažas

□ LR ir reģistrētas vairākas apgrūtinājumu atzīmes**

Klienti un apgrozījums

✓ Stabila finanšu plūsma bez apgrozījuma samazināšanās

✓ Draud lielo klientu zaudēšana, apgrozījuma samazināšanās (<30 %)

□ Ir zaudēti lielākie klienti vai būtisks kopējais klientu skaita samazinājums

Attiecības ar piegādātājiem

✓ Laba sadarbība

□ Ik pa laikam rodas grūtības atrast piegādātāju vai uzturēt labu sadarbību

□ Izejvielu trūkums, vienošanās ar piegādātājiem nav iespējama

Izmaksas

✓ Visas ir pamatotas, pieaugums nav novērots

□ Dažas izmaksas ir nebūtiski palielinājušās vai ir nevajadzīgas

□ Izmaksas nevar segt vai tās ir ievērojami palielinājušās

Darbinieki un to pienākumi

✓ Zema darbinieku maiņa, augsta produktivitāte un pienākumi ir skaidri saprotami

□ Pastāv darbinieku optimizācijas iespējas vai to pienākumi nav skaidri definēti

□ Liela darbinieku maiņa, zema produktivitāte, pienākumi nav skaidri definēti

Efektivitāte un tehnoloģijas

✓ Tehnoloģijas atbilst mūsdienu prasībām un sekmē uzņēmējdarbību

□ Novecojušas tehnoloģijas un/vai pastāv zināmas darbības neefektivitātes

□ Uzņēmumam nav pieejamas tehnoloģijas, vai tās netiek izmantotas

Produkti

✓ Visi produkti ir rentabli

□ Daži produkti ir nerentabli

□ Lielākā daļa produktu nav rentabli, un tas ietekmē darbības efektivitāti

Vadība

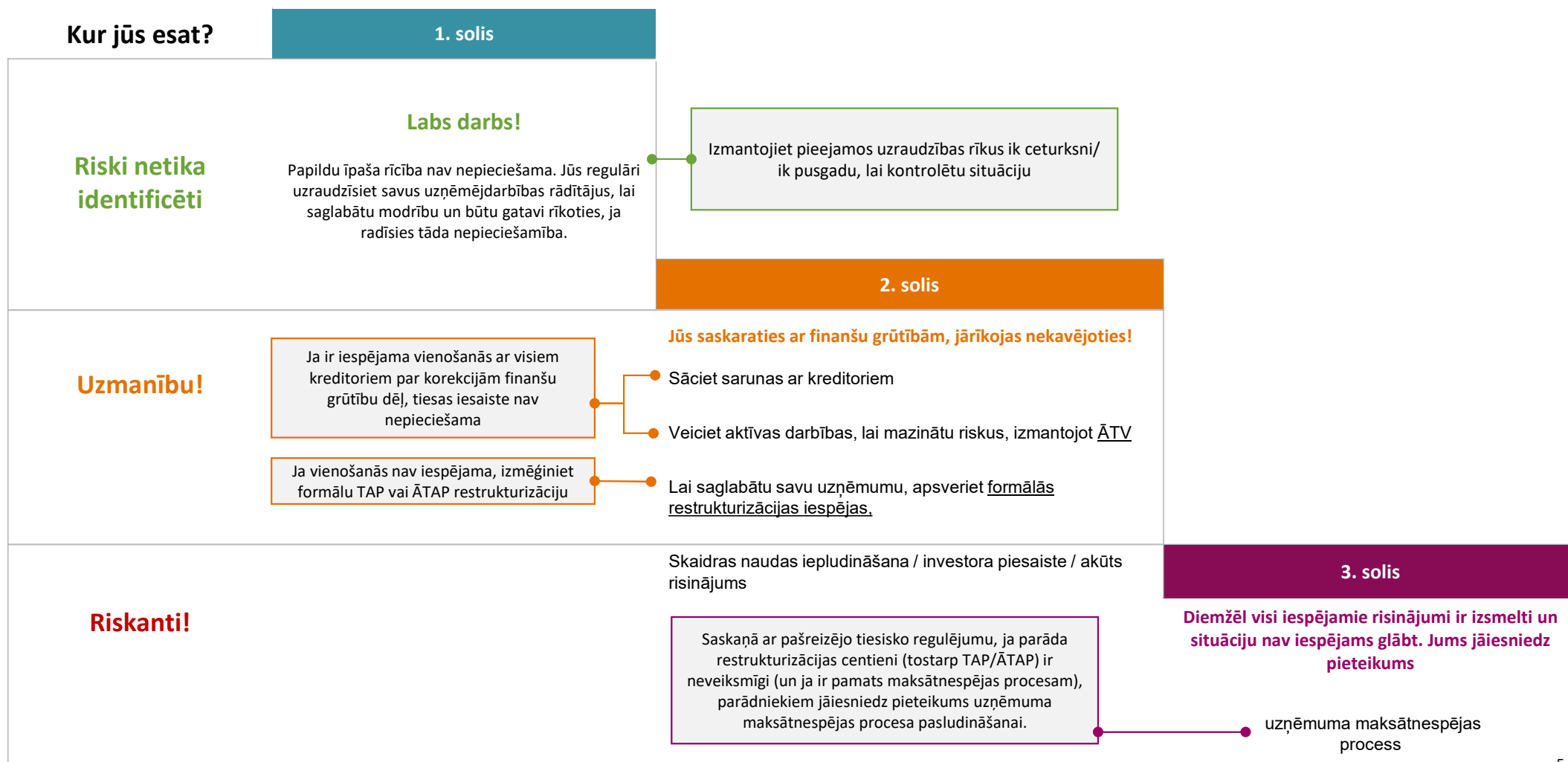
parāda konkrētā gadījuma scenāriju, var atšķirties katrā gadījumā.

□ Nebūtiski strīdi starp vadību un/vai īpašniekiem

□ Pastāv būtiskas domstarpības starp vadību un/vai īpašniekiem, kas traucē uzņēmējdarbībai

Vienkāršotais procesa pārskats neatspoguļo visas iespējamās problēmas, kuras varētu rasties uzņēmējdarbībā. Turpiniet lasīt, lai iepazītos ar darbības virzieniem un detalizētu informāciju.

Vienkāršots skaidrojums par finanšu grūtību risināšanu

Vienkāršotais skaidrojums neatspoguļo visus iespējamus jautājumus. Turpiniet lasīt, lai iepazītos ar visu iespējamo finanšu grūtību novēršanas veidu aprakstu.

1. solis

**Finanšu grūtību
identificēšana**

1. stadija: Kā citi novērtē jūsu biznesu?

- 1** Vai jūs zināt, kā ārējie partneri novērtē mūsu finanšu un kopējo stāvokli?
- 2** Vai jūs zināt, kādus ārējos novērtēšanas un uzraudzības rīkus varam izmantot?
- 3** Vai jūs darāt visu, lai novērstu finanšu grūtības un maksātnespējas procesa uzsākšanu?

Visiem Latvijas uzņēmumiem ir pieejami rīki finanšu, konkurētspējas un vispārējā stāvokļa novērtēšanai, izmantojot bezmaksas vai maksas resursus. Šie rīki var kalpot arī kā uzņēmuma iekšējās ABS sastāvdaļa.

Šie rīki palīdzēs jums:

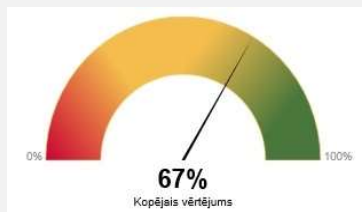
- salīdzināt uzņēmuma finanšu datus ar publiski pieejamiem resursiem
- pārraudzīt konkurentu / piegādātāju / klientu darbības rezultātus

Ātrākais veids, kā bez maksas saņemt sava uzņēmuma darbības ārēju novērtējumu, ir **VID Nodokļu maksātāju reitinga sistēmas izmantošana**

Nodokļu maksātāju reitinga sistēma

Nodokļu maksātāja reitings

Uzņēmumiem ir pieejami vēl daudz citi resursi, piemēram, Latvijas Bankas Kredītu reģistrs, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs, Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata, u.c.

Dodieties uz:

Noderīgas saites

Ja kāds no rīkiem ir norādījis uz kritisku problēmu, ieteicams nekavējoties rīkoties, tostarp veikt uzņēmuma parāda restrukturizāciju.

Nemiet vērā, ka uzņēmējdarbības novērtēšana jāveic regulāri (reizi ceturksnī / pusgadā), novērojot dinamiku un tendences gan uzņēmumā, gan attiecībā uz klientiem.

2. stadija: Kā jūs novērtējat savu biznesu?

1 Vai vadība un darbinieki saprot, kā uzņēmumam klājas?

2 Kāds ir jūsu darbības plāns?

3. Vai jums ir biznesa plāns?

4 Vai jūs zināt, kas ietekmē vai varētu ietekmēt jūsu plānus?

5. Vai jums nekavējoties ir jāmeklē palīdzība?

Regulāra (ceturkšņa / pusgada) iekšēja uzņēmuma darbības novērtēšana ir būtiska, lai nodrošinātu konkurētspējīgu sniegumu un novērstu finanšu grūtības. Uzņēmumu var ietekmēt iekšējie un ārējie faktori. Pareizi jautājumi palīdz vieglāk saprast, kuri faktori visvairāk ietekmē jūsu uzņēmuma stāvokli, un palīdz izvēlēties piemērotākās turpmākās darbības.

Iekšējie faktori, kas ietekmē uzņēmumu

Finanšu: Vai jūs sekojat naudas plūsmai? Vai jūs salīdzināt savus faktiskos finanšu rezultātus ar uzņēmuma budžetu? Vai jūsu kredītpolitika ir aktuāla? Vai jūs esat analizējuši iespējamus riskus? Vai jūs esat sagatavojuši darbības plānu gadījumiem, kad ir jāsamazina risks? Vai jums ir atbilstoši grāmatvedības un finanšu rīki?

Izmantojamie rīki

Fin. koef. kontrole

Pašnovērtējuma rīks

Naudas plūsmas prognozes piemērs

Ar finansēm nesaistīti: Vai vadība un darbinieki spēj veikt savus uzdevumus? Vai jums ir izaugsmes potenciāls?

Ārējie faktori, kas ietekmē uzņēmumu

Normatīvie akti: Vai ir notikušas būtiskas izmaiņas?

Nozares un vides: Vai kaut kas ir mainījies jūsu nozarē vai ārējā vidē?

Cikliskie: Vai jūs ietekmē pašreizējās vai gaidāmās ekonomiskās izmaiņas?

Klienti: Vai jūs esat pazaudējuši svarīgus klientus? Kāpēc tas notika? Vai jūs kontrolējat pieprasījumu?

Piegādātāji: Vai jūs esat zaudējuši piegādātājus? Vai palielinās izejvielu cenas? Vai jums vajadzētu turpināt sadarbību?

Konkurenti: Vai jūs zaudējat savas pozīcijas tirgū? Ar ko jūs konkurējat? Kāpēc jūsu konkurentiem klājas labāk?

Noderīgas saites

3. stadija: Ko saka jūsu finanses?

1 Kā jūs salīdzināt mērķus ar rezultātiem?

2 Vai jūs saprotat novirzes iemeslus (ja tādi rodas)?

3. Vai katrs darbinieks saprot un pilda savus pienākumus? Vai kādi uzdevumi pārklājas?

4 Vai jūsu komandā ir profesionāls grāmatvedis?

5. Vai jums vajadzētu pārtraukt kādu darbību?

Ir svarīgi finanšu rādītāji, kas sniedz ieskatu uzņēmuma vispārējā finanšu stāvoklī un ļauj novērtēt tā ilgtspēju, saistību apmēru, likviditāti un pašu kapitāla stāvokli.

Ir prātīgi salīdzināt savus aprēķinus ar ārējiem datiem.

Lai izvairītos no neparedzamām situācijām un maksātnespējas riska, jāsagatavo regulāras naudas plūsmas prognozes.

Analizējot faktorus, kas ietekmē uzņēmuma darbību, iespējams, jāveic izmaiņas korporatīvajā pārvaldībā. Laba korporatīvā pārvaldībā veicina uzņēmuma konkurences priekšrocību attīstīšanu un nostiprināšanu, kā arī darbības efektivitātes paaugstināšanu:

Tehnoloģijas

Izmaiņas, kas palīdzēs palielināt efektivitāti

- Faktiski izmantoto tehnoloģiju novērtējums
- Izpratne par to, vai kāda programma varētu palielināt darbības efektivitāti

Procesi un rezultāti

Izmaksu attiecināšana

- Ārpakalpojumu izmantošana dažiem uzdevumiem (piemēram, grāmatvedības uzskaitē)
- Nerentablu produktu izņemšana no apgrozījuma
- Iekšējo procesu optimizācija

Korporatīvā pārvaldība

Lēmumu pieņemšanas tiesības, lēmumu pieņemšanas procesi

- Pareizi cilvēki pilda pareizos uzdevumus
- Iekšējās kontroles sistēmas
- Ētiska rīcība

Izmaksas

Vai izmaksas tiek sadalītas efektīvākajā veidā?

- Energoefektīva pieeja
- Fiksēto izmaksu optimizācija (piemēram, pakalpojumu sniedzēju novērtēšana, īre)
- Neizmantoto telpu un aktīvu iznomāšana

Kas veicams tālāk?

Ko jūs esat sapratuši un kas jums jādara turpmāk?

Pabeidzot uzņēmuma vispārējā stāvokļa novērtējumu un izprotot uzņēmuma finanšu stāvokli, vadība veic turpmāk minētās darbības

1

1. solis ir pabeigts

Izanalizēts uzņēmuma finanšu stāvoklis un darbības rezultāti, izdarīti secinājumi.

Uzņēmumam ir **labi darbības rezultāti**, un tā finanšu stāvoklis ir stabils

- Turpiniet uzņēmējdarbību kā parasti, īpaša iejaukšanās nav vajadzīga.
- Lai nodrošinātu turpmāku darbības stabilitāti, ieteicams veikt regulāru (piemēram, ceturkšņa vai pusgada) uzņēmuma novērtēšanu.

Sarkanie karodziņi nav identificēti, taču, pamatojoties uz ABS, **ir skaidrs, ka nepieciešami uzlabojumi**, lai mazinātu iespējamus riskus

Sarkanie karodziņi ir identificēti

Nepieciešama tūlītēja rīcība:

• Jāsāk **sarunas ar kreditoriem**

• Jāveic aktīvas darbības, lai mazinātu riskus, izmantojot **ĀTV**

• Jāapsver **formālas restrukturizācijas** iespējas

Skaidras naudas iepludināšana / investora piesaiste / akūts risinājums

Uzņēmuma maksātnespējas process

Netiek veiktas nekādas darbības / novēlotas darbības *

* Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem, uzņēmuma vadība ir personīgi atbildīga par uzņēmumam nodarīto finansiālo kaitējumu. Detalizētu sankciju un saistību uzskaitījumu skatīt **15. pielikumā**.

Kādi ir iespējamie risinājumi?

Maksātnespējas likumā un citos saistītajos tiesību aktos, kā arī ĀTV vadlīnijās Latvijā, ir atzīti trīs risinājumi, kas pieejami finanšu grūtībās nonākušiem uzņēmumiem. Tie ir:

Ārpustiesas vienošanās

Finanšu grūtību gadījumā divpusēju vai daudzpusēju vienošanos ar kreditoriem var panākt bez tiesas līdzdalības.

TAP UN ĀTAP

TAP – finanšu grūtību gadījumā, ja uzņēmumam nepieciešama tiesas aizsardzība, lai panāktu vienošanos ar kreditoriem.

ĀTAP (TAP paveids) – finanšu grūtību gadījumā, ja uzņēmumam jāpanāk vienošanās ar kreditoriem, bet nav nepieciešama tūlītēja tiesas aizsardzība.

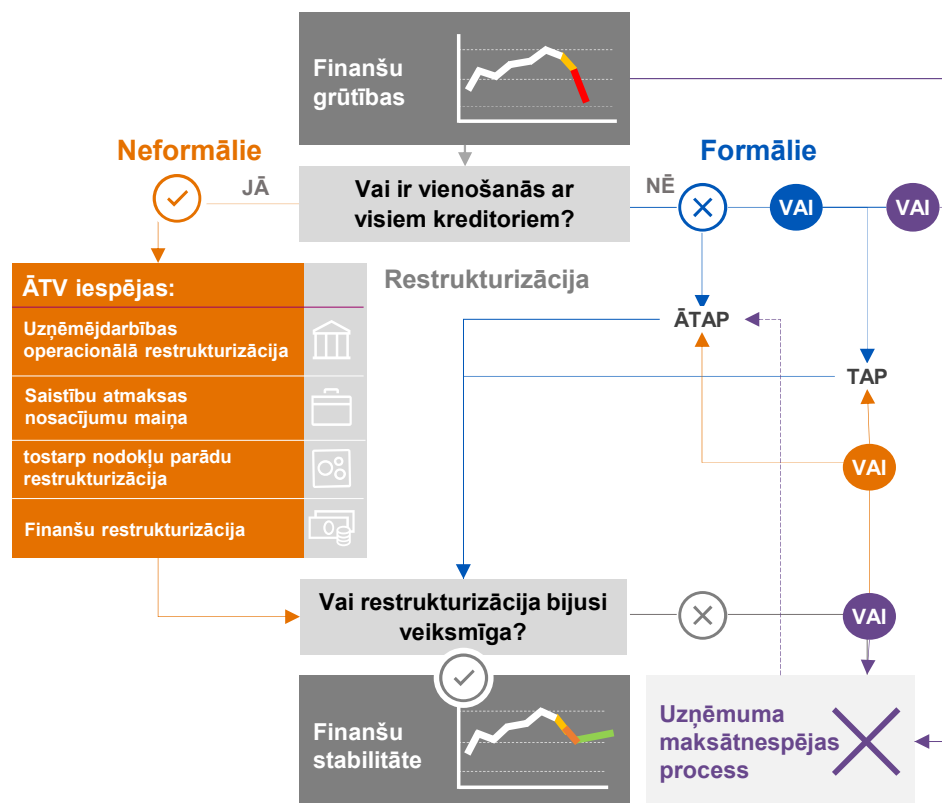
Maksātnespējas process

Maksātnespējas procesa ceļš ejams, ja uzņēmums jau ir maksātnespējīgs vai notikušie parādu restrukturizācijas centieni (tostarp TAP un ĀTAP) ir bijuši neveiksmīgi.

Pastāv iespēja maksātnespējas procesu pārveidot par ĀTAP, ja izdodas vienoties ar kreditoriem.

Kādi ir iespējamie risinājumi?

2 a. solis

Neformāla restrukturizācija

2 a. solis: Kādi ir ĀTV vispārējie principi?

No 2018. gada 12. februāra Maksātnespējas konsultatīvā padome ir atkārtoti apstiprinājusi publiski pieejamos ĀTV principus, kurus uzņēmēji var ievērot, lai optimizētu savus centienus izvairīties no pārmērīgām parādsaistībām. Brīvprātīga parāda restruktūrizācija ir iespējama savlaicīgās un atklātās sarunās ar kreditoriem. To principi ir apkopoti turpmākajā diagrammā.

Parāda restruktūrizācijai ir **jābūt savlaicīgai un atklātai parādnieka iniciatīvai**. Kreditoriem būs lielāka uzticība parādniekam, ja restruktūrizāciju vadīs neatkarīgi profesionāli konsultanti

Parāda restruktūrizācijas priekšlikumiem vajadzētu būt balstītiem uz uzņēmējdarbības plānu, kas ietver visus nepieciešamos soļus, lai atrisinātu finanšu grūtības.

Parāda restruktūrizācijai nepieciešama kreditora piekrišana. Parāda restruktūrizācija nav parādnieka tiesības.

Sāciet sarunas godprātīgi, lai vienotos par konstruktīvu risinājumu. Pārtraukuma periodā jums tiks lūgts apstiprināt, ka neveicat nekādas darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt ierosināto parāda atmaksu. Jāņem vērā kreditoru tiesības un savstarpējo saistību apjoms

Lai ievērotu visu procesā iesaistīto pušu intereses, lūdzu, pārliecinieties, vai izlīgums tiek efektīvi koordinēts.

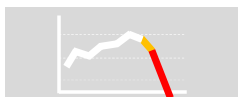

Informācija par jūsu aktīviem, pasīviem, saimniecisko darbību un prognozēm, kā arī risinājumu priekšlikumiem būs pieejama attiecīgajiem kreditoriem un tiks uzskatīta par konfidencialu, ja vien tā nav publiski pieejama.

Ja darbības pārtraukuma periodā vai saskaņā ar restruktūrizācijas piedāvājumiem tiek piedāvāti papildu līdzekļi, jaunajam aizdevumam var būt nepieciešams papildu nodrošinājums. Tomēr no īpašniekiem pirms jauna kredīta apstiprināšanas tiks sagaidīta finanšu līdzekļu investēšana.

Potenciālas
finansiālas
grūtības

Nāciet klajā ar
rīcības plānu

Atrisiniet
problēmas paši,
neiesaistot
kreditorus

Vienojieties par
plānu ar kreditoriem

Pārtraukuma periods

Kreditori tiek iedrošināti dot jums pietiekami daudz laika, lai nāktu klajā ar restruktūrizācijas priekšlikumu. Iespējams, ka visi attiecīgie kreditori uz neilgu laiku apturēs savas prasības pret jums, ja viņi piekritīs priekšlikumam.

Īstenojiet plānu

Ja nepieciešams,
vienojieties par
plāna grozījumiem

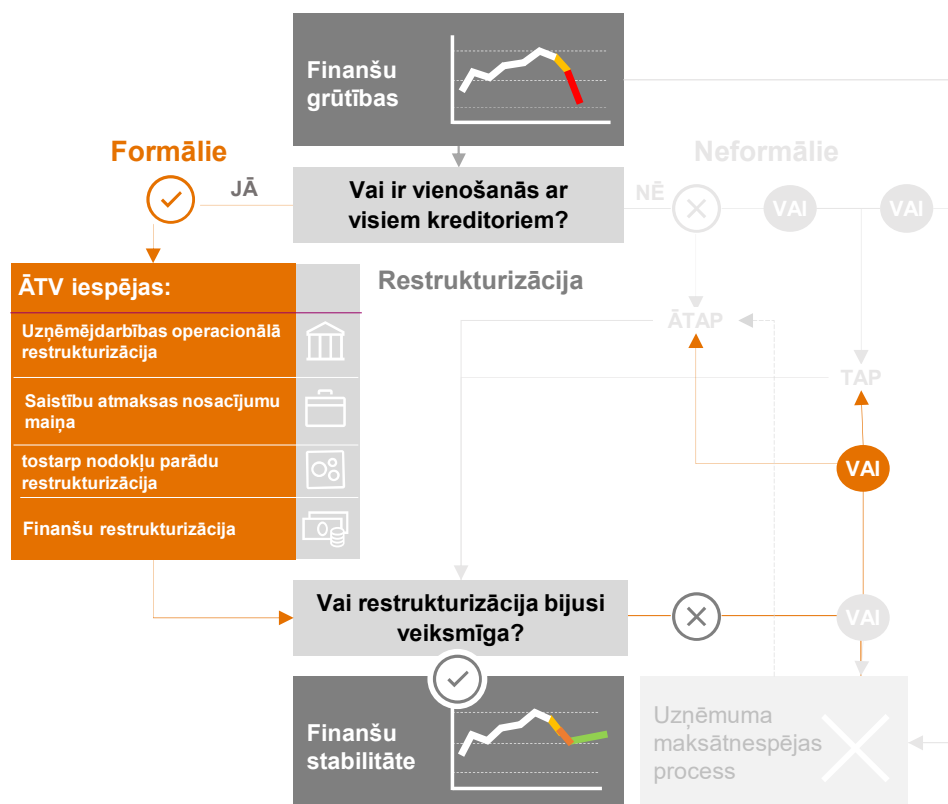
Novērtējiet rezultātu

Formāla
restruktūrizācija

2 a. solis: Kādas ir ĀTV restrukturizācijas iespējas?

Kad vien tas ir iespējams, labākais risinājums ir panākt vienošanos ar kreditoriem par ĀTV restrukturizāciju, kas palīdzēs jūsu uzņēmumam un arī kreditoriem ietaupīt laiku un naudu. Tā kā process ir konfidenciāls, tam nevajadzētu traucēt jūsu uzņēmējdarbībai.

Vienkāršības labad mēs esam iedalījuši visbiežāk izmantotos ĀTV risinājumus trīs kategorijās, lai jūs savam uzņēmumam rastu vispiemērotākos risinājumus

Saistību atmaksas nosacījumu maiņa ([4.](#) un [5. pielikums](#))

Finanšu restrukturizācija ([6. pielikums](#))

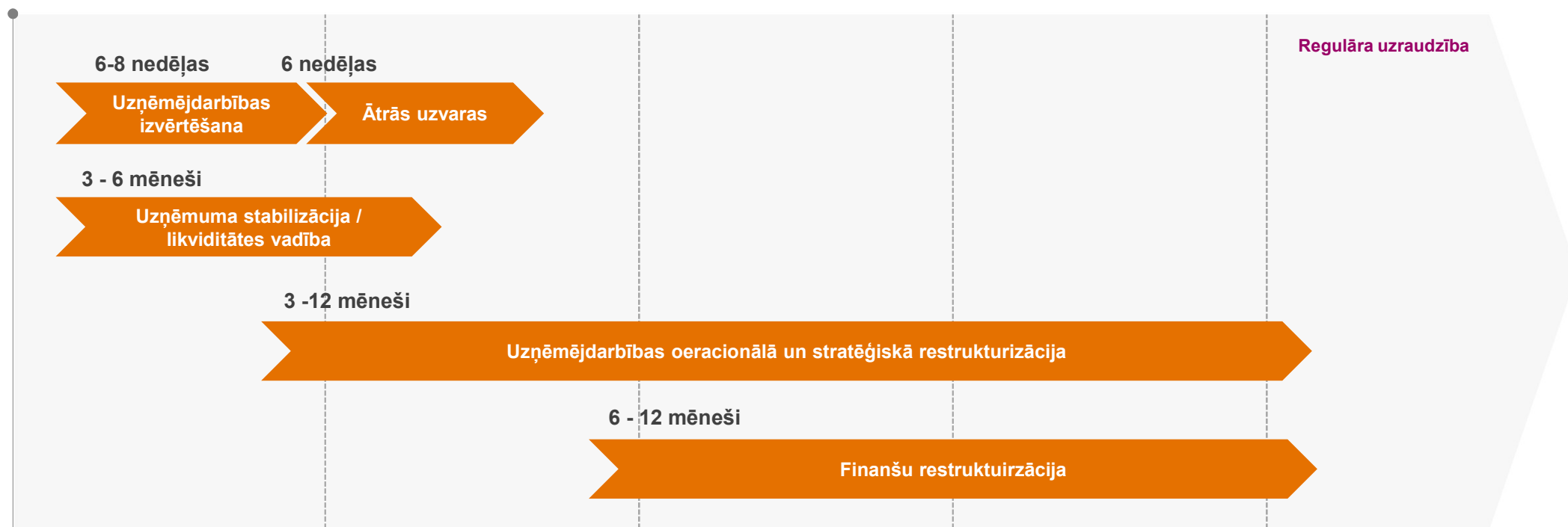
Uzņēmējdarbības operacionālā restrukturizācija ([7. pielikums](#))

Katra uzņēmuma situācija ir atšķirīga, un, cieši sadarbojoties ar kreditoriem, jārod unikāls risinājums. Šīs vadlīnijas iepazīstina jūs ar tipiskākajiem ĀTV paņēmieniem, kas uzskaitīti turpmākajos slaidos.

2 a. solis: Kā indikatīvi izskatās ĀTV process?

ĀTV parasti ilgst no 3 līdz 12 mēnešiem. Orientējošais laika grafiks ir parādīts attēlā zemāk

2 b. solis

Formāla restrukturizācija

2 b. solis: No kā jāsastāv restrukturizācijas plānam?

Vēsturiska finanšu un nefinanšu informācija

Maksātnespējas likuma prasības

- Visas finanšu saistības
- Nefinanšu saistības
- Darbības veidi
- Uzņēmējdarbībai nepieciešamo iekļāto īpašumu saraksts

Informācija par finanšu stāvokli restrukturizācijas periodā

- Plānotie ienākumi
- Plānotie izdevumi
- Ticamu tipisku uzņēmējdarbības darījumu veidi un summas
- Kompensācija nodrošinātajiem kreditoriem

Informācija par restrukturizācijas perioda organizēšanu

- Saistību izpildes laika periods (grafiks)
- Piemērojamās metodes
- Kreditoru informēšanas procedūras
- Informācija par uzraugošo personu
- Pamatojums kreditoriem, kuri nav saskaņojuši restrukturizācijas plānu
- Apliecinājums par informācijas patiesumu un dokumentu atvasinājumu atbilstību oriģināliem

Papildu prasības, ko nosaka Direktīva 2019/1023 (tiks ieviesta)

- Aktīvi un saistības
- Ekonomiskās situācijas apraksts
- Parādnieka grūtību cēloņu un apmēra apraksts

- Darbinieku pārstāvju informēšanas un konsultēšanās kārtība
- Vispārējās sekas, kas attiecas uz nodarbinātību
- Pamatojums, kāpēc restrukturizācijas plānam ir visas izredzes gūt panākumus

Restrukturizācijas plānu apstiprina ar šādu kreditoru **balsu vairākumu**:

Nodrošināto kreditoru, kuru galvenie prasījumi kopumā veido divas trešdaļas no kopējās nodrošināto kreditoru galveno prasījumu summas

UN

Nenodrošināto kreditoru, kuru galvenie prasījumi kopumā veido vairāk nekā pusi no kopējās nenodrošināto kreditoru galveno prasījumu summas.

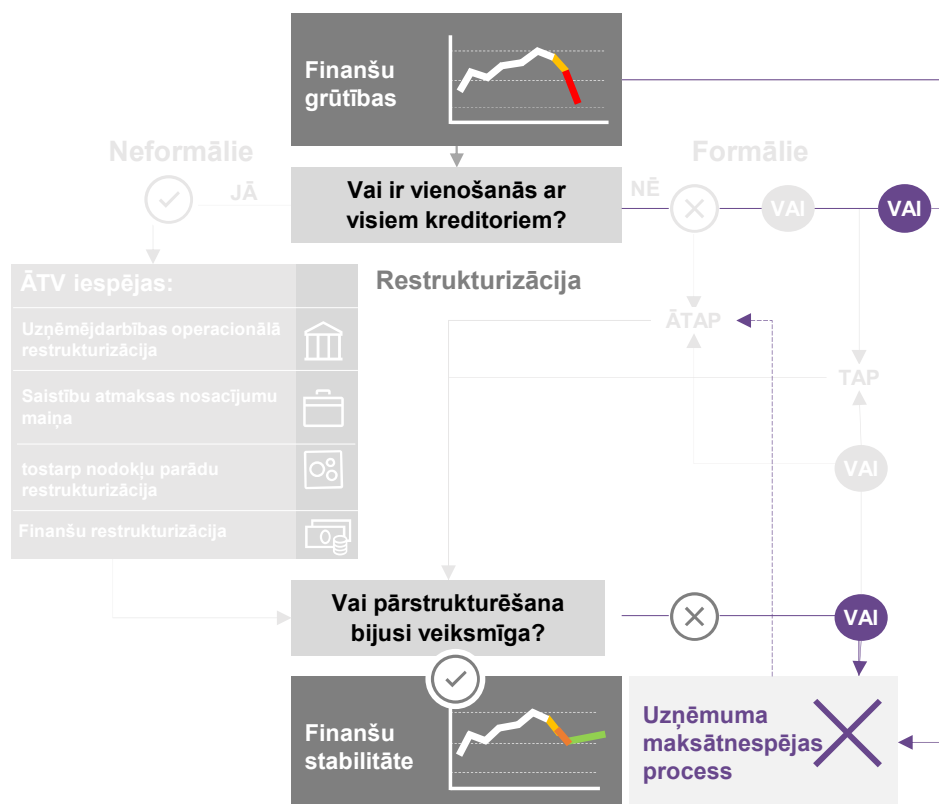
- Sīkāku sadalījumu, lūdzu, skatiet [9. pielikumā](#), kā arī [Maksātnespējas likumā](#) un [Direktīvā 2019/1023](#)

3. solis

Uzņēmuma maksātnespējas process

3. solis: Kad restrukturizācija nav iespējama

Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu, ja parādu restrukturizācijas centieni (tostarp TAP vai ĀTAP) ir neveiksmīgi vai nav iespējami, un ir iestājusies kāda no attiecīgajām Maksātnespējas likuma 57.pantā noteiktajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm, parādniekam ir tiesā jāiesniedz pieteikums par juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Juridiskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir apmierināt pēc iespējas vairāk kreditoru prasījumu no parādnieka aktīviem un, ja iespējams, atjaunot maksātnespēju, izmantojot ĀTAP.

Ja kreditori piekrīt restrukturizācijas plānam, pastāv iespēja atjaunot maksātnespēju, sākot ĀTAP jau uzsāktā maksātnespējas procesa laikā.

Parādnieka maksātnespējas procesu pasludina tiesa, kad ir iestājusies kāda no maksātnespējas procesa pazīmēm, kas norādītas Maksātnespējas likuma 57. pantā. Atkarībā no maksātnespējas procesa pamata to var uzsākt vai nu:

Parādnieks pats

Kreditors vai kreditoru grupa, tostarp parādnieka darbinieki(s)

Pārrobežu maksātnespējas procesa administrators galvenajā maksātnespējas procedūrā

Tiesa, ja noteiktā laika posmā atkārtoti neizdodas TAP vai ĀTAP

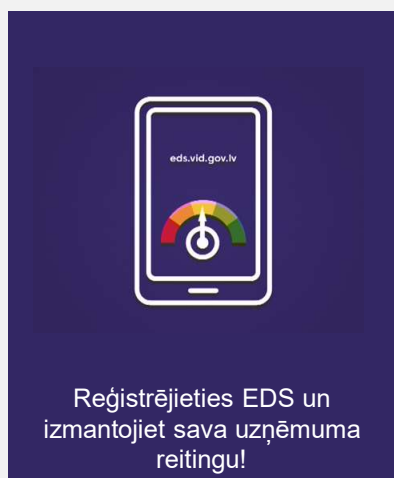
Maksātnespējas procesa pazīmes skatīt [13. pielikumā](#).

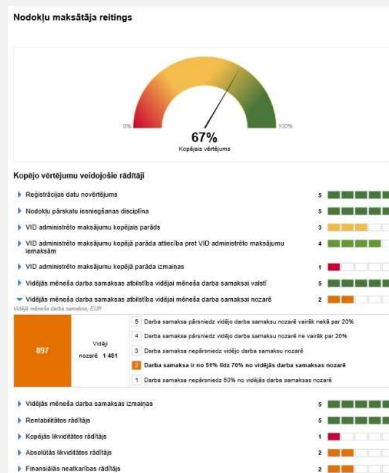
Pielikumi

1. pielikums Nodokļu maksātāju reitinga sistēma

1 Pieteikšanās EDS

2 Pārskatiet savu reitingu

3 Kā VID interpretē jūsu darbības rezultātu?

- Līdz 30 % – uzņēmumam nav regulāras saimnieciskās darbības;
- 31 %–50 % – uzņēmumam ir nozīmīgi nodokļu optimizācijas riski;
- 51 %–70 % – uzņēmumam ir epizodiskas problēmas;
- 71 %–90 % – uzņēmums strādā labi;
- Virs 91 % – uzņēmumam ir teicama nodokļu maksāšanas disciplīna un ekonomiskie rādītāji,

* Sīkāka informācija:

eds.vid.gov.lv

4 Kā jūs tos varat interpretēt?

- Ja jūsu reitings virzās uz sarkano zonu, maz ticams, ka restrukturizācijas pasākumi būs veiksmīgi. Lūdzu, apsveriet tūlītēju naudas iepludināšanas iespēju vai uzņēmuma likvidāciju.
- Ja jūsu reitings pamatā ir dzeltenajā zonā, jums jāierosina tūlītējas sarunas ar VID un kreditoriem par ĀTV procesu
- Ja jūsu vērtējums pamatā ir zaļajā zonā, jums nav liels pamats uztraukties par savu uzņēmējdarbību

2. pielikums: Noderīgas saites un resursi

	Likums par nodokļiem un nodevām https://likumi.lv/ta/id/33946-par-nodokliem-un-nodevam
	Maksātnespējas likums https://likumi.lv/ta/id/214590-meaksatnespejas-likums
 Ekonomikas ministrija	Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija https://em.gov.lv/en/
	Valsts vienotā datorizētā zemesgrāmata https://www.zemesgramata.lv/
 Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs	Tiešsaistes piekļuve informācijai no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra https://www.ur.gov.lv/en/
 LATVIJAS BANKA EIROSISTĒMA	Latvijas Bankas kredītu reģistrs https://manidati.kreg.lv/?lang=EN
 Maksātnespējas kontroles dienests	Maksātnespējas kontroles dienests http://mkd.gov.lv/
 Valsts ieņēmumu dienests	Nodokļu maksātāju reitinga sistēma https://www.vid.gov.lv/lv/nodoklu-maksataju-reitinga-sistema
 Valsts ieņēmumu dienests	VID konsultācijas par nodokļu parāda atmaksas risinājumiem https://www.vid.gov.lv/lv/pieejami-vairaki-risinajumi-kas-atvieglo-nodoklu-paradu-nomaksu-0

3. pielikums: Naudas plūsmas prognozes piemērs

Naudas plūsmas prognoze ir viens no svarīgākajiem katra uzņēmuma darbības instrumentiem. Prognoze palīdzēs saprast, vai jūsu uzņēmumam būs pietiekami daudz naudas darbības turpināšanai vai paplašināšanai. Tā parādīs, ja tērējat vairāk naudas nekā saņemat. Tāpēc naudas plūsmas prognozēšana ir restrukturizācijas pamatā, ar nosacījumu, ka vispirms tiek apzināti aktuālie finanšu jautājumi.

Ir zināmas daudzas pazīmes, kas var norādīt uz jaunām naudas plūsmas problēmām, piemēram,

- pārdošanas apjoma samazināšanās
- rentabilitātes samazināšanās
- Debitoru parādu uzkrāšanās
- izdevumu palielināšanās, u. c.

Naudas plūsmas prognoze ir jāpielāgo jūsu uzņēmuma stāvoklim un nozarei, tai ir jāseko ne tikai uzņēmuma grāmatvežiem un finanšu darbiniekiem, bet arī vadībai un galvenajiem darbiniekiem. Ir svarīgi sagatavot pēc iespējas detalizētāku naudas plūsmas prognozi (arī pa periodiem). Veiksmīga restrukturizācijas pieredze rāda, ka labākos rezultātus dod iknedēļas naudas plūsmas prognozes, kas tiek sagatavotas un ievērotas.

		Vēsturiskais laika posms			Paredzētais periods T			Paredzētais periods T+1		
		Janv.	-	Dec.	Janv.	-	Dec.	Janv.	-	Dec.
Salīdziniet ar debitoru sarakstu	Ienākumi									
	Ienākumi no pakalpojumu / produktu pārdošanas	10 000	-	8 000	9 000	-	10 000	10 000	-	12 000
	Ienākumi no uzņēmējdarbības, kas nav pamatdarbība, aktīvu pārdošanas	2 000	-	400	500	-	500	500	-	500
	Nodokļu ienākumi	500	-	100	200	-	200	200	-	200
	Pārējie ienākumi	1 500	-	300	600	-	800	1000	-	1000
	Bankas kredītlīnijas izmantošana	500	-	500	500	-	500	500	-	500
	(citi ienākumu avoti)	0	-	0	0	-	0	0	-	0
Salīdziniet ar kreditoru sarakstu	Izdevumi									
Salīdziniet ar algu pārskatu	Pārdoto preču / pakalpojumu izmaksas	-6 600	-	- 6 200	- 6 000	-	-6 500	-6 500	-	-7 000
Salīdziniet ar EDS nodokļu pārskatu	Administrācijas izmaksas	- 1000	-	- 1000	-800	-	-700	-700	-	-600
Salīdziniet ar aizdevumu atmaksas grafiku	Nodokļu izdevumi	-300	-	-300	-300	-	-300	-300	-	-300
	Procentu izdevumi	-200	-	-200	-200	-	-200	-200	-	-200
	Pamatsummas atmaksa	-400	-	-400	-400	-	-400	-400	-	-400
	Izdevumi, lai nodrošinātu ar pamatdarbību nesaistītu aktīvu pārdošanu	-500	-	-200	-200	-	-150	-150	-	-150
	Citi izdevumi	- 1000	-	- 1200	-800	-	-700	-700	-	-600
Salīdziniet ar bankas konta atlikumu	(citas izmaksas)	0	-	0	0	-	0	0	-	0
	Brīvā naudas plūsma	4 500		-200	2 100		3 050	3 250		4 950

Šis naudas plūsmas prognozes piemērs ir restrukturizācijas rīks un pēc formas un rakstura atšķiras no naudas plūsmas pārskata, kas parasti tiek sagatavots grāmatvedības vajadzībām.

Vēsturiskie dati norāda uz negatīvu naudas plūsmu, ieteicama naudas plūsmas prognozēšana

4. pielikums: Saistību atmaksas nosacījumu maiņa

Atkarībā no katra konkrētā uzņēmuma situācijas būtu jāvienojas ar finanšu partneriem, kreditoriem un piegādātājiem par individuāliem risinājumiem. **Ja ir radušies nopietni īstermiņa izaicinājumi nodrošināt savlaicīgu parāda samaksu, bet kopējais finanšu stāvoklis ir arvien stabils un paredzamā nākotnē uzlabosies, var vienoties par šādiem risinājumiem:**

- **Aizdevēju piešķirts labvēlības periods** – laika periods (parasti < 12 mēneši), kad par finanšu parādu tiek maksāti tikai procentu maksājumi
- **Kredīta atmaksas grafiki** – palīdz pielāgot parāda maksājumus faktiskajai naudas plūsmai; iespējams sastādīt arī aizdevuma sezonālu atmaksas grafiku
- **Parāda sadalīšana daļās** – vienā reizē veicama maksājuma ieviešana par to parāda daļu, kuru paredzēts samaksāt aizdevuma termiņa beigās no citiem avotiem, kas nav regulāra uzņēmējdarbības naudas plūsma.
- **Skaidras naudas izmantošana parāda summas mazināšanai (Cash sweep)** – uzņēmuma brīvā nauda atlikuma izmantošana, lai samazinātu uzņēmuma nesamaksāto parādu pirms paredzētā maksājuma datuma.
- **Apmaksas nosacījumu maiņa piegādātājiem** – līdzīgi kā ar finanšu parādu, maksājuma nosacījumu grozījumus var pielāgot parādiem kuri attiecas uz piegādātājiem
- **Papildu nodrošinājums** varētu palīdzēt kreditoriem pārskatīt finansēšanas nosacījumus
- **Nodokļu parādu samaksa** – tā kā VID ir svarīgs kreditors, nākamajā slaidā esam atsevišķi aprakstījuši iespējamās nodokļu parādu restrukturizācijas risinājumus

Būtisku ilgtermiņa problēmu gadījumā ĀTV risinājumos būtu jāiekļauj uzņēmējdarbības operacionālā restrukturizācija un procesu efektivitātes uzlabošana.

Praktisks piemērs

Neliels lauksaimniecības uzņēmums, kas nodarbojas ar graudu audzēšanu, ir iegādājies kombainu ar līzinga finansējumu. Līzinga atmaksas grafikā tika noteikta atmaksa ar vienādu maksājumu, tomēr ziemas un pavasara mēnešos lauksaimniekam ir daudz zemāki ieņēmumi (tikai ieņēmumi no graudu krājumu pārdošanas), savukārt, lielākā ieņēmumu daļa veidojas rudenī. Lai pielāgotu līzinga atmaksas grafiku lauksaimniecības uzņēmuma faktiskajai uzņēmējdarbības naudas plūsmai, ar līzinga kompāniju tika panākta vienošanās grozīt līzinga atmaksas grafiku tā, lai ziemā un pavasarī maksātu procentus tikai par nomu, bet lielākos – nomas pamatsummas maksājumus – veiktu rudenī.

5. pielikums: Nodokļu norēķinu iespējas

Vai nodokļu parādi rada problēmas*?

A: PAŠREIZĒJĀS NODOKĻU DEKLARĀCIJAS IESNIEGŠANA

1. Iesniedziet pieteikumu, izmantojot EDS, ne vēlāk kā 15 dienas pēc atmaksas datuma.
2. Nodokļu parāda atmaksas atlikšana līdz **gadam** (ne vēlāk kā mēnesi pēc nodokļu samaksas termiņa beigām).
3. Sasniedzot 80% no pagarinājuma summas atmaksas → iespējama turpmāka nodokļu parāda restrukturizācija līdz sešiem mēnešiem.

leguvumi

- Nav publicēts nodokļu parādnieku sarakstā
- Samazināta likme 0,0125 % apmērā par katru nokavēto dienu

VID noteikumu pārkāpšanas sekas:

* 0,05 % apmērā par katru nokavēto dienu

* Publikācija nodokļu parādnieku sarakstā

* Sākta parādu piedziņas procedūra

- Iesniedziet pieteikumu, izmantojot EDS.
- Nodokļu parāda atmaksas restrukturizācija līdz trim gadiem (ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc paziņojuma par lēmumu atgūt nokavētos nodokļu maksājumus)
- * Publikācija nodokļu parādnieku sarakstā *0,025 % par katru nokavēto dienu

B: NODOKĻU KONTROLES REZULTĀTI

✓ Piekrītat VID lēmumam

1. Iesniedziet pieteikumu, izmantojot EDS.
2. Nodokļu parāda atmaksas restrukturizācija līdz **5 gadiem** (ne vēlāk kā mēnesi pēc nodokļu samaksas termiņa beigām).

+ Samazināta kavējuma nauda (0,0125 % dienā)

- Netiek publicēts nodokļu parādnieku sarakstā

leguvumi

✗ Apstrīdat VID lēmumu

1. Iesniedziet pieteikumu, izmantojot EDS.
 2. Vienošanās ar VID par strīda izbeigšanu
- + Papildu maksa, kas atmaksājama 12 mēnešu laikā
- + Samazināta kavējuma nauda un sodi

- Netiek publicēts nodokļu parādnieku sarakstā
- Nav papildu maksājumu

leguvumi

Sekas par VID noteikumu pārkāpšanu:

Līgums ar VID izbeigts

*Avots: VID

6. pielikums: Finanšu restrukturizācija

Atkarībā no katra konkrētā uzņēmuma situācijas būtu jāvienojas ar piegādātājiem, kreditoriem un finanšu partneriem par individuāliem risinājumiem. Meklējiet arī visas iespējamās konsultācijas, kas pieejamas jūsu uzņēmumam (VID, Ekonomikas ministrija, privātas konsultācijas un juridiskie konsultanti). **Ja ir plašāki finanšu izaicinājumi, kas ietekmē jūsu uzņēmuma rentabilitāti un darbības ilgtspēju, kurus nevar atrisināt tikai mainot parādu atmaksas nosacījumus īsā vai vidējā termiņā, ir daži risinājumi, kurus var izmantot:**

- **Pašu kapitāla ieguldīšana vai akcionāru aizdevums** – jauna kapitāla ieguldīšana uzņēmumā, ko var veikt, palielinot pamatkapitālu vai piešķirot uzņēmumam aizdevumu
- **Akcionāru aizdevuma konvertēšana pašu kapitālā vai pakārtošana banku aizdevumiem** – uzņēmuma pašu kapitāla koeficients parasti parāda, cik lielus satricinājumus uzņēmums spētu izturēt, tāpēc aizdevēji var pieprasīt, lai akcionāru aizdevumi tiktu pārveidoti pašu kapitālā vai pakārtoti banku aizdevumiem (tas nozīmē, ka aizdevumi akcionāriem var tikt atmaksāti pēc atmaksas aizdevējiem)
- **Aktīvu pārdošanas un atpakaļnomas risinājumi** – neapgrūtinātus aktīvus var pārdot līzinga kompānijai apmaiņā pret jaunu līzinga finansējumu, lai nodrošinātu uzņēmumam naudas plūsmu
- Kad uzņēmumam rodas nopietnas finansiālas grūtības un kreditoru izredzes atgūt līdzekļus ierobežots maksātspējas dēļ nav skaidras, uzņēmums var vienoties par daļēju **parāda atlaišanu** vai **parāda pārdošanu**
- **Pamatdarbības nodrošināšanai nebūtisku aktīvu pārdošana** – lai uzņēmumam nodrošinātu brīvu likviditāti, ir jāapsver, vai ir kādi aktīvi, kurus var pārdot, neradot kaitējumu pamatdarbībai.

Praktiski piemēri

- Lauksaimniecības uzņēmums A divus gadus ir strādājis ar zaudējumiem nelabvēlīgu laika apstākļu dēļ, tāpēc tā pašu kapitāls tagad ir samazinājies līdz 15 % un kapitāla rezerve ir maza. Īpašnieks tomēr ir atbalstījis uzņēmumu, sniedzot aizdevumu, un reāla maksājuma kavēšana nav notikusi. Uzņēmuma bilance joprojām izskatās slikti, un uzņēmuma banka paaugstināta riska līmeņa dēļ vēlas palielināt procentu likmi. Lai uzlabotu uzņēmuma pašu kapitāla stāvokli, uzņēmuma īpašnieks var vai nu pārvērst privāto aizdevumu pamatkapitālā, vai arī parakstīt papildu privātā aizdevuma subordinācijas līgumu, lai privāto aizdevumu pakārtotu bankas aizdevumam. Tas liktu bankai noticēt uzņēmuma finanšu stabilitātei.
- Uzņēmumam B pieder aprīkojums, kas nav iekļāts nevienai finanšu iestādei. Uzņēmumam B rodas likviditātes problēmas, un, lai piesaistītu tūlītējus līdzekļus rēķinu nomaksai saskaņā ar nomas līgumu, uzņēmums B pārdod iekārtas uzņēmumam C un ilgtermiņā iznomā to pašu aprīkojumu no uzņēmuma C, beigās aprīkojumu atpērkot (atpakaļnomas risinājums).

7. pielikums: Uzņēmējdarbības operacionālā restrukturizācija

Ja uzņēmumam rodas vairākas stratēģiska rakstura problēmas, kas rada finanšu un parādu atmaksas grūtības, līdztekus finanšu restrukturizācijai ir jāapsver arī uzņēmuma darbības operacionālā restrukturizācija, lai uzlabotu darbības rezultātus. Daži uzņēmējdarbības restrukturizācijas elementi var ietvert:

- **uzņēmējdarbības modeļa pielāgošanu** jaunajai uzņēmējdarbības videi (tostarp nerentablu darbību izbeigšanu)
- **jaunu investoru vai stratēģisko partneru piesaisti**, kas var dot gan jaunus ieguldījumus, gan arī jaunus stratēģiskos virzienus
- **uzņēmējdarbības apvienošanu vai sadalīšanu** – atkarībā no konkrētās situācijas iespējams jāizsver ideja sadalīt dažādus darbības virzienus atsevišķās juridiskās vienībās, lai aizsargātu naudas plūsmu, vai apvienot uzņēmumus, lai ietaupītu administratīvās izmaksas
- **vadības maiņu** – atsevišķu vadības locekļu maiņa vai jaunu vadības locekļu iecelšana

Uzņēmējdarbības restrukturizācija var ietvert daudzus individuālus risinājumus atkarībā no katras konkrētās situācijas. Kad iespējams, saņemiet padomu attiecībā uz uzņēmuma pārstrukturēšanu, ko var sniegt jūsu banka vai citi restrukturizācijas speciālisti.

Praktiski piemēri

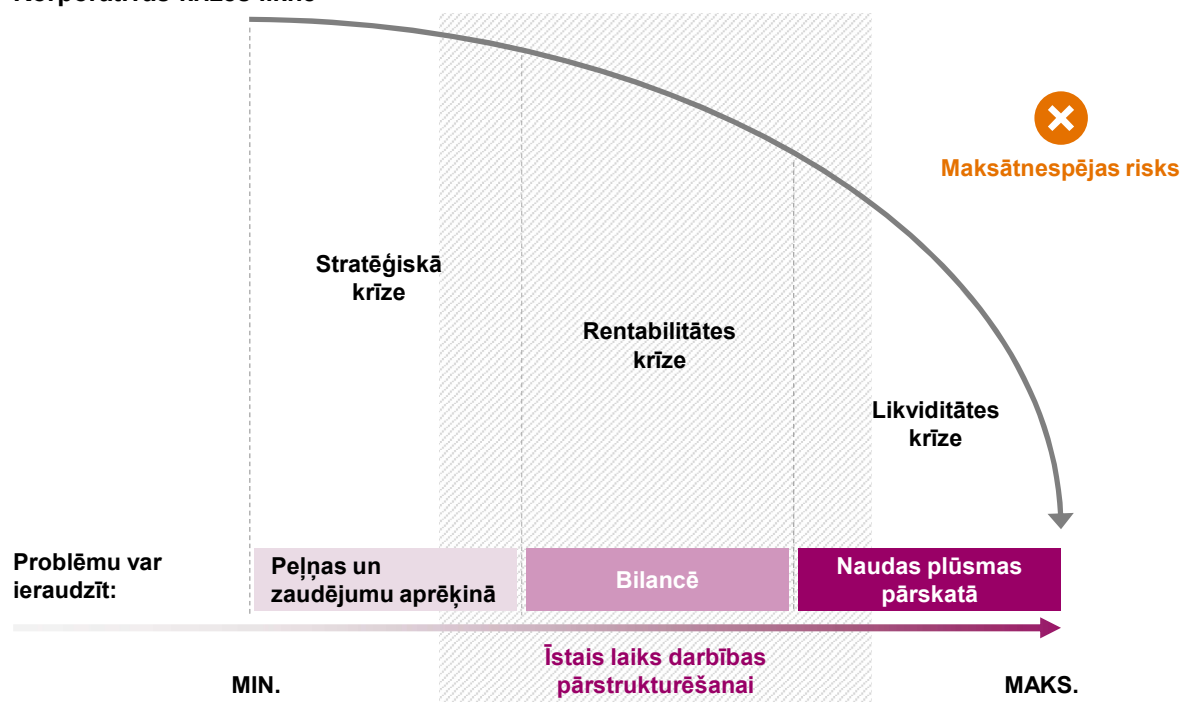
- Vairākus gadu desmitus uzņēmums A ir ražojis trīs smalkmaizīšu veidus. Pēc rūpīgas analīzes tika secināts, ka šokolādes un vaniļas smalkmaizītes ir ļoti pieprasītas, savukārt, kokosriekstu smalkmaizītes vienmēr paliek pāri. Uzņēmums reaģēja uz šīm tendencēm un nolēma ražot mazāk kokosriekstu smalkmaizīšu, vienlaikus palielinot pārējo divu veidu ražošanu. Šāda pieeja nodrošināja papildu ieņēmumus, samazinot arī produktu daudzumu, kas tika izšķērdēts mazāk pieprasītajām smalkmaizītēm.
- Uzņēmums B ražo pārtikas pārstrādes iekārtas. Lai efektīvi izmantotu savas iekārtas, pēdējo divu gadu laikā uzņēmums sniedz metināšanas pakalpojumus nelieliem privātiem uzņēmumiem. Šajā laikā metināšana ir radījusi stabilu klientu portfeli un sākusi nodrošināt būtisku ieņēmumu daļu (neatkarīgi no sezonas), kamēr pamatdarbība piedzīvo sezonālās svārstības. Vadība sadalīja uzņēmējdarbību divos uzņēmumos, lai efektīvāk pārvaldītu naudas plūsmu.

7. pielikums: Uzņēmējdarbības operacionālā restrukturizācija

Kā saprast, kad ir īstais laiks sākt darbības restrukturizāciju?

Korporatīvās krīzes līkne

Darbības restrukturizācija bieži ir izmaksu samazināšanas sinonīms, taču tas ir tikai viens no restrukturizācijas aspektiem, kas ilgtermiņā dažkārt var uzņēmumam pat kaitēt.

Tā vietā, lai ieviestu radikālus izmaksu samazināšanas pasākumus, uzņēmums var izvēlēties ieviest darbības izmaiņas.

Lai saprastu, kāda veida izmaiņas ir vajadzīgas, nepieciešams skaidri identificēt situāciju. Finanšu pārskati var parādīt jums pareizo virzienu.

Jūs varat identificēt problēmas uzņēmuma grāmatvedības pārskatos:

- > **Peļņas un zaudējumu aprēķinā**, kas parāda, ka ir nepieciešamas stratēģiskas darbības izmaiņas
- > **Bilancē**, kas norāda uz nepieciešamību strādāt pie rentabilitātes un peļņas no uzņēmuma aktīviem
- > **Naudas plūsmas pārskatā**, kas norāda, kā uzlabot likviditātes pozīciju

Pašnovērtējuma rīks

ABS pašnovērtējuma kontrolsaraksts var ļaut izdarīt secinājumus par kompleksiem pasākumiem, kas nepieciešami uzņēmuma darbības un finanšu stāvokļa uzlabošanai.

7. pielikums: Uzņēmējdarbības operacionālā restrukturizācija

Darbības restrukturizācija ir sarežģīts process, kurā jāņem vērā visi uzņēmējdarbības un finanšu aspekti. Skatiet galvenās darbības pārstrukturēšanas jomas, kas aprakstītas turpmāk. **Ko ietver darbības restrukturizācija?**

Finances un likviditāte

- Naudas plūsmas un apgrozāmo līdzekļu pārvaldība
- Finansēšana un saistību struktūra

[Daļēji finanšu restrukturizācija](#)

[Daļēji saistību atmaksas nosacījumu maiņa](#)

Ražošana

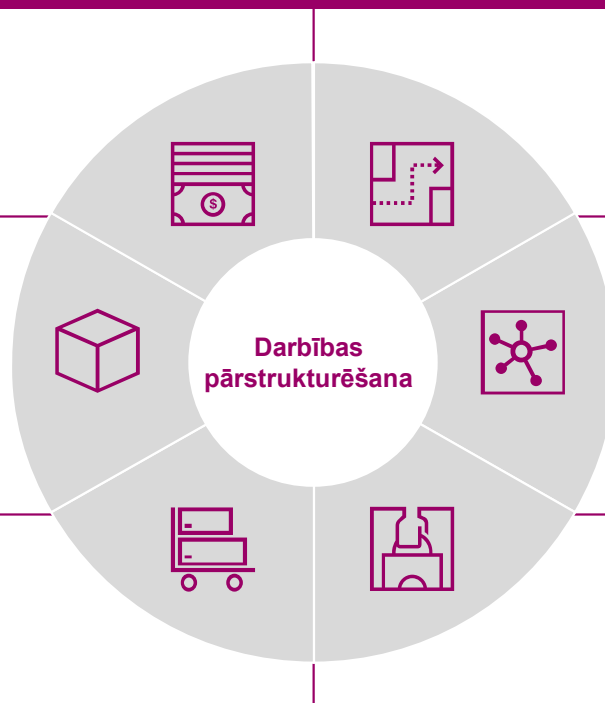
- Ražošana pašu rūpnīcā vai ārpalpojumu izmantošana
- Pētniecība un attīstība (R&D)
- Plānošana un efektivitāte

Piegādes ķēdes pārvaldība

- Iepirkumi
- Loģistika

[Daļēji saistību atmaksas nosacījumu maiņa](#)

Stratēģija

- Uzņēmējdarbības modelis
- Tirgi, produktu līnijas, apvienošanās un pārņemšana
- Riskanti uzņēmējdarbības lēmumi (piemēram, NILL)

[Daļēji finanšu restrukturizācija](#)

Uzņēmuma struktūra

- Īpašumtiesību struktūra
- Grupas uzņēmumi
- Organizatoriskā struktūra

Pārdošana

- Produktu portfelis
- Mārketinga un cenu noteikšana
- Pārdošanas darbības

8. pielikums: TAP un tā paveids – ĀTAP

Maksātnespējas likums paredz ierobežojumus, kas liedz piekļuvi TAP un ĀTAP. Kopējie TAP un ĀTAP lietas ierosināšana ierobežojumi:

- Parādnieks ir **uzsācis sava uzņēmuma likvidācijas** procesu, un tas joprojām turpinās.
- Iepriekšējo 4 (četrus) mēnešu laikā tiesa ir **ierosinājusi un pēc tam izbeigusi parādnieka TAP vai ĀTAP, jo pārstrukturēšanas plānu neatbalstīja kreditoru vairākums, vai restrukturizācijas plāns neatbilda Maksātnespējas likuma prasībām.**
- Ja parādniekam **pēdējo piecu gadu laikā ir veiksmīgi īstenots TAP vai ĀTAP** saistībā ar restrukturizācijas plāna pilnīgu izpildi.

Būtiskākās TAP un ĀTAP atšķirības:

- Restrukturizācijas plāna izstrādes, pieņemšanas un tā apstiprināšanas no kreditoru puses process. ĀTAP restrukturizācijas plāns tiek izstrādāts un saskaņots ar kreditoru vairākumu pirms pieteikuma iesniegšanas tiesā, bet TAP restrukturizācijas plānu parasti izstrādā un apstiprina kreditori pēc pieteikuma par procesa ierosināšanu iesniegšanas tiesā.
- Parādnieki, kas ierosina TAP, gūst labumu no tūlītējas tiesas aizsardzības, kas sākotnēji tiek piešķirts uz noteiktu aizsardzības periodu. Tas var būt svarīgi situācijā, kad maz ticams, ka parādniekam izdosies vienoties ar visiem kreditoriem vai kreditoru vairākumu. ĀTAP nav iepriekšminētā sākotnējā aizsardzības jeb atsevišķu izpildes panākšanas darbību apturēšanas perioda, līdz ar to ĀTAP biežāk izmanto kā parādu restrukturizācijas rīku, kad restrukturizācijas plāna izstrāde un saskaņošana ar kreditoru vairākumu ir notikusi jau pirms pieteikuma par procesa ierosināšanu iesniegšanas tiesā.

8. pielikums: TAP un tā apakštips – ĀTAP

TAP

regulē Maksātnespējas likuma B nodaļa „Tiesiskās aizsardzības process” un attiecīgā V nodaļa „Tiesiskās aizsardzības procesa vispārīgie noteikumi”, VI nodaļa „Tiesiskās aizsardzības procesa lietas ierosināšanas sekas” un VII nodaļa „Tiesiskās aizsardzības procesa īstenošana”. TAP ir juridisks risinājums, ko izmanto tie paši subjekti, kas minēti ĀTAP sadaļā un kas tuvākajā nākotnē paredz sev finanšu grūtības vai jau ar tām saskaras.

ĀTAP

regulē Maksātnespējas likuma VIII nodaļa „Ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process”, un tos var izmantot juridiskas personas, personālsabiedrības, individuālie komersanti, ārvalstīs reģistrētas personas, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, un lauksaimniecības produktu ražotāji, kuriem ir labas izredzes panākt vienošanos ar kreditoru vairākumu un nav riska, ka kreditors veiks individuālas jeb atsevišķas darbības pret uzņēmumu, kas varētu nopietni apdraudēt restrukturizācijas plāna izstrādi, saskaņošanu un īstenošanu. ĀTAP piemēro tās pašas Maksātnespējas likuma normas, kas attiecas uz TAP, ja vien Maksātnespējas likuma VIII nodaļā nav noteikts citādi.

TAP

- Sākot TAP, parādnieks vispirms automātiski gūst labumu no aizsardzības jeb atsevišķu izpildes panākšanas darbību apturēšanas perioda uz diviem mēnešiem ar iespēju šo termiņu pagarināt par vienu mēnesi, ja ir izpildīti Maksātnespējas likumā noteiktie kritēriji.
- Aizsardzības jeb atsevišķu izpildes panākšanas darbību apturēšanas perioda laikā parādnieks un kreditori vienojas par restrukturizācijas plānu, bet kreditori vienojas par uzraugošo personu, kuru pēc tam ieceļ tiesa.

Parasti vienošanās par uzraugošās personas kandidātu tiek panākta tajā pašā laikā, kad restrukturizācijas plāns ir saskaņots ar kreditoru vairākumu.

Tiesa lemj par uzraugošās personas iecelšanu un termiņu, līdz kuram uzraugošās personas atzinums par restrukturizācijas plānu jāiesniedz tiesā. Ja kreditori nespēj vienoties par uzraugošo personu, tiesa lemj par kādu no ieteiktajiem kandidātiem.

Ja tiesa apstiprina restrukturizācijas plānu, sākotnēji parādniekam termiņš tā īstenošanai ir līdz diviem gadiem, ja vien kreditoru vairākums nepiekrīt pagarināt šo periodu vēl par diviem gadiem. Restrukturizācijas plāna īstenošana var ietvert parādu var ietvert parādu, kam ir pienācis atmaksas termiņš, atlikšanu, īpašuma pārdošanu un parādnieka kapitāla palielināšanu (piemēram, ar īpašnieku ieguldījumiem pašu kapitālā) un citas metodes, kas atbilst TAP mērķim.

ĀTAP

- Restrukturizācijas plāns ir jāsaskaņo ar kreditoriem.
- Uzraugošās personas izvēle arī ir jāsaskaņo ar kreditoriem.
- Restrukturizācijas plānā jāiekļauj metodes, kas ļautu novērst parādnieka finanšu grūtības.

Uzraugošā persona novērtē restrukturizācijas plānu un sagatavo atzinumu, bet parādnieks nosūta restrukturizācijas plānu kopā ar uzraugošās personas atzinumu par restrukturizācijas plānu tiesai un tiem kreditoriem, kuri nav saskaņojuši restrukturizācijas plānu.

Ja tiesa apstiprina restrukturizācijas plānu, sākotnēji parādniekam termiņš tā īstenošanai ir līdz diviem gadiem, ja vien kreditoru vairākums nepiekrīt pagarināt šo periodu vēl par diviem gadiem. Restrukturizācijas plāna īstenošana var ietvert parādu, kam ir pienācis atmaksas termiņš, atlikšanu, īpašuma pārdošanu un parādnieka kapitāla palielināšanu (piemēram, ar īpašnieku ieguldījumiem pašu kapitālā) un citas metodes, kas atbilst TAP mērķim.

9. pielikums: Restrukturizācijas plāna saturs

Restrukturizācijas plāna satura apskats*

Visas finanšu saistības	Visas parādnieka maksājumu saistības un to pamatojums, atsevišķi norādot parādnieka maksājumu saistības pret saistītajiem uzņēmumiem, kā arī parādnieka maksājumu saistības pret nodrošinātajiem kreditoriem. Tādas parādnieka maksājumu saistības, kuru atmaksas vai izpildes termiņš ir iestājies pirms TAP uzsākšanas vai iestāsies tā laikā, atsevišķi norādot parādnieka saistības, kuru izpildei kreditori cēluši prasību tiesā, un maksājumu saistības, par kurām parādnieks ir sniedzis galvojumus.
Nefinanšu saistības	Parādnieka saistības, kuras nav maksājuma saistības, bet kuru rezultātā mainās parādnieka aktīvu sastāvs.
Laika grafiks	Parādnieka maksājumu saistību izpildes grafiks attiecībā uz katru kreditoru, kuru atmaksas vai izpildes termiņš iestājies pirms TAP uzsākšanas vai iestāsies TAP laikā.
Plānotie ieņēmumi	Plānoto parādnieka ieņēmumu kopsummu TAP laikā un plānoto ieņēmumu prognozes pamatojumu, raksturojot pieņēmumus, ar kuriem pamatoti plānotie ieņēmumi, kā arī plānotās darbības parādnieka izmaksu samazināšanai.
Plānotie izdevumi	Plānoto parādnieka izdevumu kopsummu TAP laikā un plānoto izdevumu prognozes pamatojumu, raksturojot pieņēmumus, ar kuriem pamatoti plānotie izdevumi, kā arī plānotās darbības parādnieka izdevumu samazināšanai.
Piemērojamās metodes	TAP piemērojamās metodes, kā arī pamatojumu izraudzītās metodes nepieciešamībai, lai panāktu TAP plāna izpildi.
Darbības veids	Esošie un plānotie parādnieka pamatdarbības veidi.

Turpinājums nākamajā slaidā |→

9. pielikums: Restrukturizācijas plāna saturs

Restrukturizācijas plāna satura apskats*

Termiņš	TAP īstenošanas termiņš.
Atļauto darījumu veidi un summa	Darījumu veidi, kurus parādnieks drīkst veikt, nesaskaņojot ar TAP uzraugošo personu (tiesas ieceltu personu, kura uzrauga TAP un ĀTAP restrukturizācijas plāna izpildi), un šo darījumu apmēru.
Kreditoru informēšanas procedūras	Kārtība, kādā kreditori tiks informēti par parādnieka darbības rezultātiem TAP pasākumu plāna īstenošanas laikā.
Informācija par uzraugošo personu un apliecinājums	Informācija par uzraugošās personas kandidātu un uzraugošās personas apliecinājums (Maksātnespējas likuma 40.panta ceturtās daļas 12 un 12 ¹ .punkts).
Iekļātās mantas saraksts	Parādnieka iekļātās mantas saraksts, kura ir nepieciešama TAP pasākumu plāna īstenošanai un uz kuru attiecināmi ierobežojumi, saskaņā ar kuriem nodrošinātie kreditori nedrīkst īstenot savas tiesības attiecībā uz parādnieka mantu, kas kalpo par nodrošinājumu viņu prasījumiem, līdz TAP izbeigšanai.
Atlīdzība nodrošinātajiem kreditoriem	Atlīdzību nodrošinātajam kreditoram par viņa tiesību ierobežošanu TAP laikā un nodrošinātā kreditora prasījuma segšanas maksājumus, kā arī šo atlīdzības veidu izmaksas kārtību.
Atbilstības pamatojums kreditoru interešu testam	Pamatojums tam, ka restrukturizācijas plānu nesaskaņojušo kreditoru ieguvums, īstenojot TAP, ir vismaz tikpat liels kā gadījumā, ja minētā plāna apstiprināšanas brīdī parādniekam tiktu pasludināts maksātnespējas process.
Informācijas atzīšana restrukturizācijas plānā	Apliecinājums tam, ka TAP pasākumu plānā norādītā informācija ir patiesa un pievienotie dokumentu atvasinājumi atbilst oriģinālajiem dokumentiem.

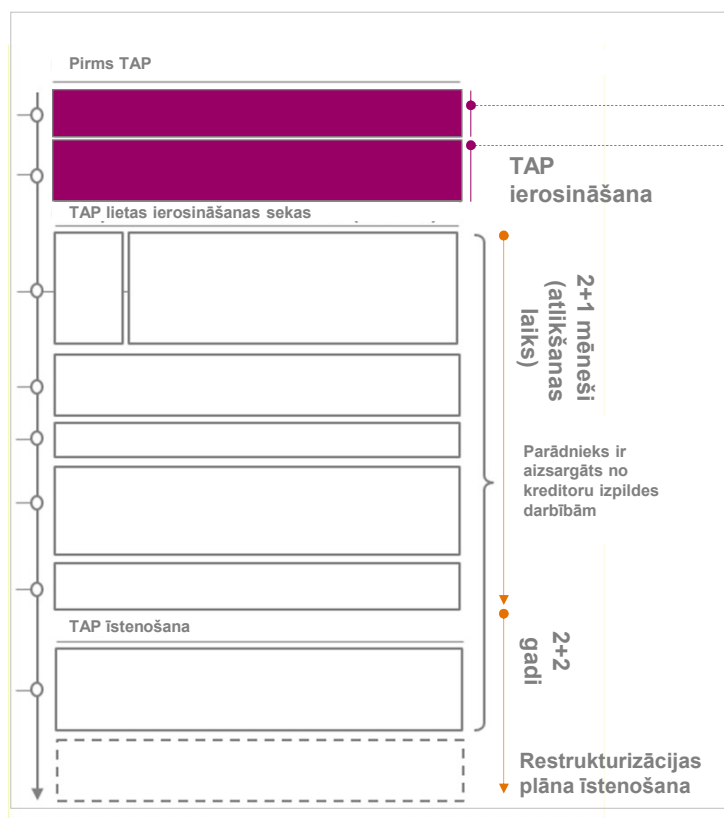
Turpinājums nākamajā slaidā |→

9. pielikums: Restrukturizācijas plāna saturs

Restrukturizācijas plāna satura pārskats (papildu prasības, kas noteiktas Direktīvā 2019/1023)

Aktīvi un saistības	Parādnieka aktīvi un saistības pārstrukturēšanas plāna iesniegšanas brīdī, tostarp aktīvu vērtība. Saistību norādīšanas pienākums ir iekļauts Maksātspējas likuma 40. panta ceturtās daļas pirmajā teikumā, bet aktīvu norādīšanas pienākums Latvijas normatīvajos aktos nav iekļauts.
Ekonomiskās situācijas apraksts	Parādnieka ekonomiskās situācijas un darba ņēmēju stāvokļa apraksts.
Parādnieka grūtību cēloņu un apmēra apraksts	Lai arī Latvijas normatīvajos aktos nav skaidri noteikts, ka parādniekam šāda informācija jāiekļauj restrukturizācijas plānā, praksē parasti visi parādnieki iekļauj šādu aprakstu.
Darbinieku pārstāvju informēšanas un uzklaušības kārtība	Darbinieku pārstāvju informēšanas un uzklaušības kārtība saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem; Šāds noteikums nav iekļauts Latvijas normatīvajos aktos.
Vispārējās sekas, kas attiecas uz nodarbinātību	Vispārējā ietekme uz nodarbinātību, piemēram, atlaišanas, īstermiņa darba vai tamlīdzīgi aspekti. Šāds noteikums nav iekļauts Latvijas normatīvajos aktos.
Pamatojums, kas izskaidro, kāpēc restrukturizācijas plānam ir pamatotas izredzes gūt panākumus	Pamatojums, kas izskaidro, kāpēc ir saprātīgas izredzes ar restrukturizācijas plānu novērst parādnieka maksātspēju un nodrošināt uzņēmuma pastāvēšanas spēju, tostarp izklāstot priekšnosacījumus, kas vajadzīgi, lai plāns būtu sekmīgs. Šāds noteikums ir oficiāli iekļauts Latvijas normatīvajos aktos.

10. pielikums: TAP shematiskis pārskats

Posms pirms TAP

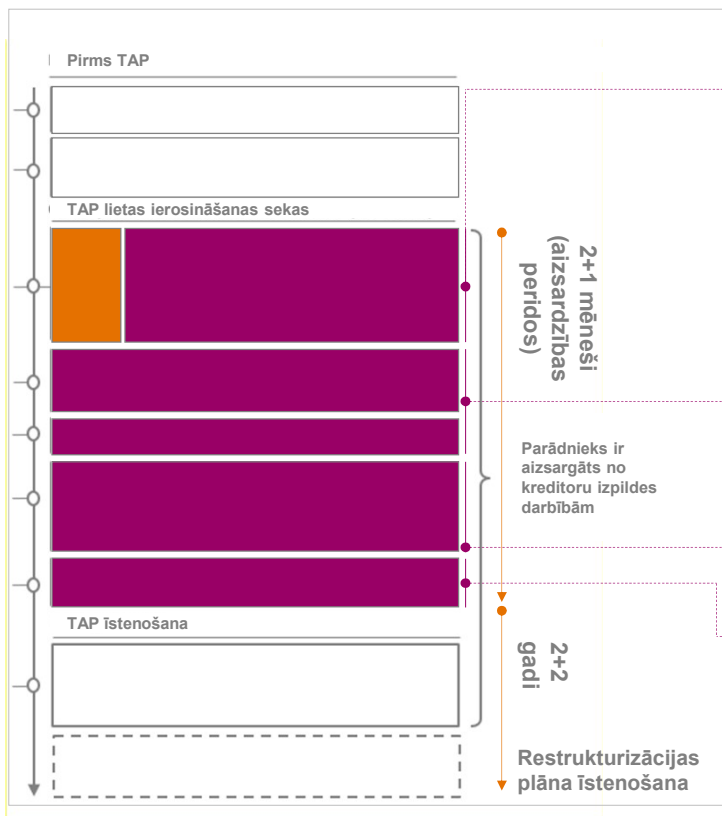
Esošās vai paredzamās finanšu grūtības tuvākajā nākotnē

Parādnieks nespēj samaksāt parādus kreditoriem

Pieteikuma iesniegšana tiesā par TAP ierosināšanu

Parādnieks iesniedz pieteikumu tiesai par TAP ierosināšanu saskaņā ar kārtību, kas noteikta [Civilprocesa likumā](#). Tiesa nolemj, vai pieņemt parādnieka pieteikumu un ierosināt TAP.

10. pielikums: TAP shematiskis pārskats

TAP (TAP posms) ierosināšanas sekas

Divu mēnešu aizsardzības periods ar iespēju to pagarināt par vienu mēnesi

Restrukturizācijas plāna izstrāde

Restrukturizācijas plāns jāsaskaņo ar kreditoriem. Uzraugošo personu (tiesas ieceltu personu, kura TAP laikā uzrauga restrukturizācijas plāna izpildi) ieceļ, konsultējoties ar kreditoriem. Restrukturizācijas plānā jāiekļauj metodes, kas ļautu novērst parādnieka finanšu grūtības. Kreditori var iesniegt savus iebildumus par restrukturizācijas plānu, kuras parādnieks var pieņemt vai noraidīt.

- Ja parādnieks pieņem kreditoru iebildumus, restrukturizācijas plāns tiek grozīts
- Ja parādnieks noraida kreditoru iebildumus, tiek pasūtīts un iesniegts tiesā zvērināta revidenta atzinums

Tiesa izlemj, vai apstiprināt uzraugošo personu

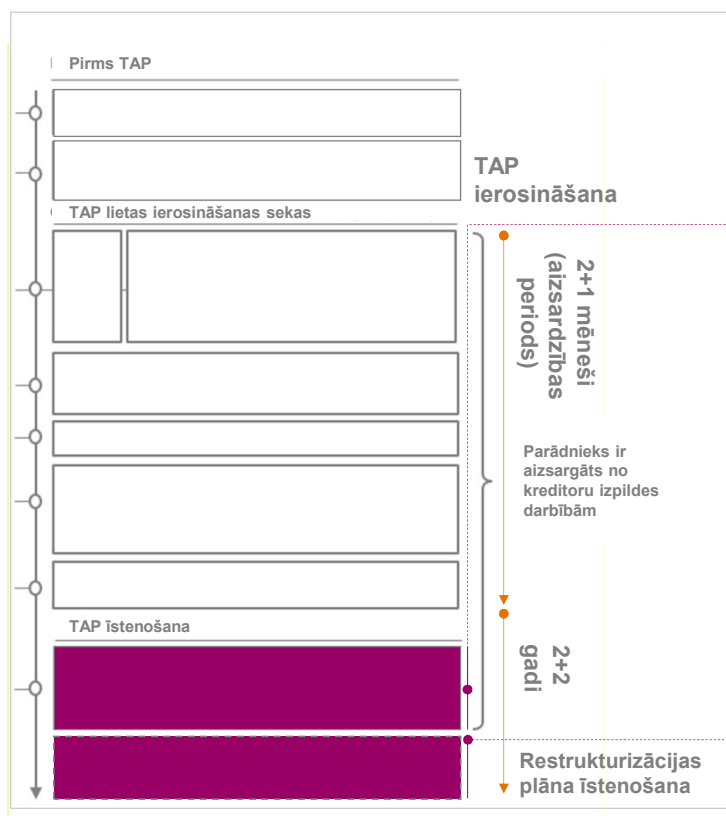
Tiesa noskaidro, vai restrukturizācijas plānā ir iekļauti kādi ierosinājumi par uzraugošo personu. Ja uzraugošo personu ieceļ, tai ir pienākums 15 dienu laikā novērtēt restrukturizācijas plānu.

Uzraugošā persona iesniedz tiesā atzinumu par restrukturizācijas plānu

Tiesa izvērtē restrukturizācijas plānu

Tiesa vērtē, vai restrukturizācijas plāns atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un vai tas ir izpildāms. Tiesa pasludina spriedumu par restrukturizācijas plāna apstiprināšanu un nosaka termiņu līdz diviem gadiem tā īstenošanai. Minēto termiņu var pagarināt vēl par diviem gadiem, ja kreditori to akceptē.

10. pielikums: TAP shematiskis pārskats

Restrukturizācijas plāna īstenošana (TAP posms)

Tiek īstenots restrukturizācijas plāns

Uzraugošā persona pārbauda restrukturizācijas plāna izpildi un pārbauda, vai parādnieka rīcība atbilst Maksātnespējas likuma 42. panta pirmajai daļai un restrukturizācijas plānam. Restrukturizācijas plānu var grozīt, ja kreditori piekrīt šādiem grozījumiem.

Ja restrukturizācijas plāns tā īstenošanas laikā netiek izpildīts, parādnieks vai kreditori var iesniegt pieteikumu par TAP darbības izbeigšanu.

Ja restrukturizācijas plāns tiek veiksmīgi īstenots, parādnieks kopā ar uzraugošās personas atzinumu iesniedz tiesā pieteikumu par restrukturizācijas plāna izpildi. Tiesa pieņem lēmumu par veiksmīgu TAP metožu ieviešanu un TAP darbības izbeigšanu.

TAP izbeigšana

Parādnieka darbības vairs nav ierobežotas saskaņā ar TAP, un metodes, kuras parādnieks izmantoja TAP, vairs nav piemērojamas.

11. pielikums: ĀTAP shematiskais pārskats

Posms pirms ĀTAP ierosināšanas

Esošās vai paredzamās finanšu grūtības tuvākā nākotnē

Parādnieks nespēj samaksāt parādus kreditoriem

Restrukturizācijas plāna izstrāde ĀTAP

Restrukturizācijas plāns jāsaskaņo ar kreditoriem.

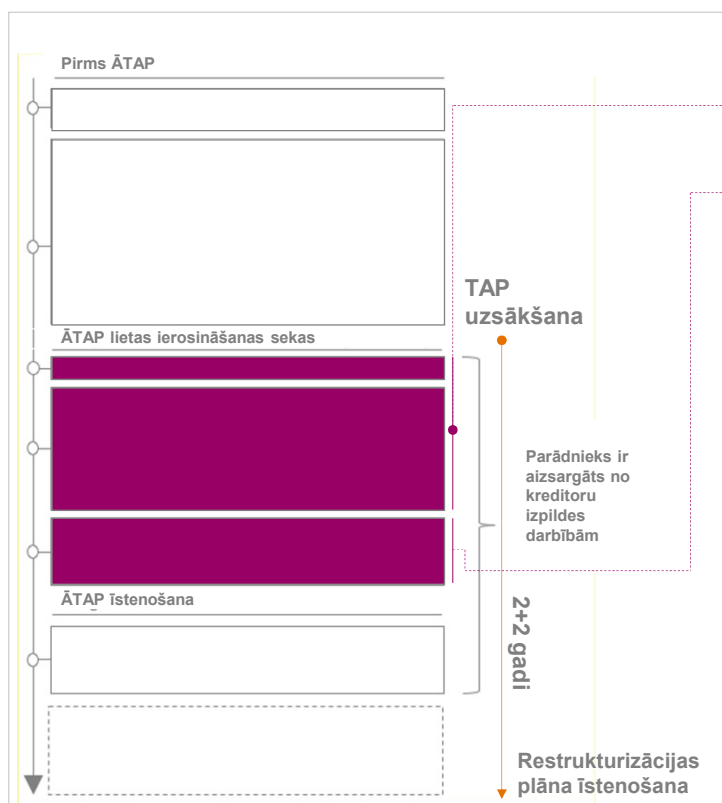
Uzraugošo personu (tiesas ieceltu personu, kura TAP laikā uzrauga restrukturizācijas plāna izpildi) ieceļ, konsultējoties ar kreditoriem. Restrukturizācijas Plānā jāiekļauj metodes, kas ļautu novērst parādnieka finanšu grūtības.

Kreditori var iesniegt iebildumus par restrukturizācijas plānu, kuras parādnieks var pieņemt vai noraidīt.

- Ja parādnieks pieņem kreditoru iebildumus, plāns tiek grozīts
- Ja parādnieks noraida kreditoru iebildumus, tiek pasūtīts un iesniegts tiesā zvērināta revidenta atzinums

Uzraugošā persona novērtē restrukturizācijas plānu un sagatavo atzinumu, un parādnieks nosūta restrukturizācijas plānu kopā ar uzraugošās personas atzinumu par restrukturizācijas plānu tiesai un tiem kreditoriem, kuri nesaskaņoja restrukturizācijas plānu.

11. pielikums: ĀTAP shematiskais pārskats

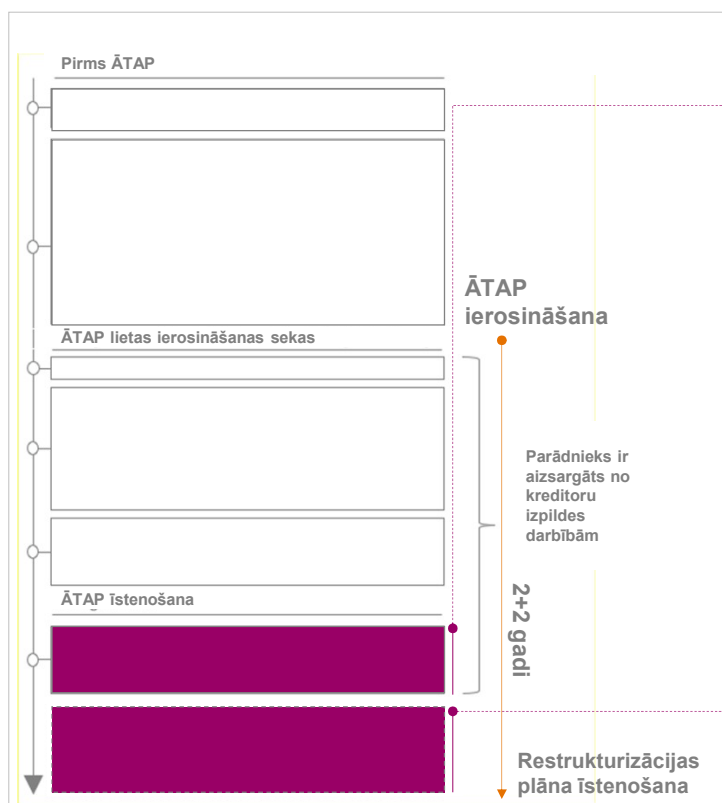
ĀTAP ierosināšanas sekas (ĀTAP posms)

Tiesa izlemj, vai apstiprināt ĀTAP uzraugošo personu

Tiesa izvērtē restrukturizācijas plānu

Tiesa nosaka, vai restrukturizācijas plāns atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un ir izpildāms. Tiesa pasludina spriedumu par restrukturizācijas plāna apstiprināšanu un nosaka termiņu līdz **diviem gadiem** tā īstenošanai. Minēto termiņu var pagarināt vēl par **diviem gadiem, ja kreditori to akceptē**.

11. pielikums: ĀTAP shematiskais pārskats

Restrukturizācijas plāna īstenošana (ĀTAP posms)

Tiek īstenots restrukturizācijas plāns

Uzraugošā persona pārbauda restrukturizācijas plāna izpildi un pārbauda, vai parādnieka rīcība atbilst Maksātspējas likuma 42. panta pirmajai daļai un restrukturizācijas plānam. Restrukturizācijas plānu var grozīt, ja kreditori piekrīt šādiem grozījumiem.

Ja restrukturizācijas plāns tā īstenošanas laikā netiek izpildīts, parādnieks vai kreditori var iesniegt pieteikumu par ĀTAP darbības izbeigšanu.

Ja restrukturizācijas plāns tiek veiksmīgi īstenots, parādnieks kopā ar uzraugošās personas atzinumu iesniedz tiesā pieteikumu par restrukturizācijas plāna izpildi. Tiesa pieņem lēmumu par veiksmīgu ĀTAP metožu ieviešanu un ĀTAP darbības izbeigšanu.

ĀTAP izbeigšana

Parādnieka darbības vairs nav ierobežotas saskaņā ar ĀTAP, un metodes, kuras parādnieks izmanto ĀTAP, vairs nav iespējams pielietot.

12. pielikums: TAP un ĀTAP ierobežojumi / saistības

Ierobežojumi

Pēc restrukturizācijas plāna apstiprināšanas un TAP vai ĀTAP izpildes laikā parādniekam ir aizliegts:

- iesaistīties darījumos vai tādu darbību veikšanā, kas var nelabvēlīgi ietekmēt viņa finanšu stāvokli vai kreditoru intereses;
- izsniegt aizdevumu (kredītu), izņemot gadījumus, kad aizdevuma (kredīta) izsniegšana ir parādnieka pamatdarbība un ir ierakstīta TAP pasākumu plānā;
- sniegt garantijas, veikt ziedojumus, parādnieku valdes un padomes locekļu prēmiju vai citu veidu materiālo kompensāciju izmaksu;
- nodot vai iekļāt (juridiski apgrūtināt) pamatlīdzekļus kā nodrošinājumu, izņemot restrukturizācijas plānā paredzētos gadījumus;
- sadalīt un izmaksāt dividendes;
- pildīt saistības, kas nav iekļautas restrukturizācijas plānā, ja vien tas nav saskaņots ar uzraugošo personu.

Saistības

Pēc restrukturizācijas plāna apstiprināšanas un TAP vai ĀTAP izpildes laikā parādniekam ir šādi pienākumi:

- ievērot restrukturizācijas plānā noteikto;
- visu peļņu novirzīt uz TAP vai ĀTAP;
- segt TAP vai ĀTAP izmaksas;
- vismaz reizi mēnesī rakstiski paziņot uzraugošai personai par restrukturizācijas plāna izpildi;
- informēt kreditorus par parādnieka darbību saskaņā ar restrukturizācijas plānā noteikto kārtību;
- pēc uzraugošās personas pieprasījuma rakstiskā formā sniegt uzraugošai personai pilnīgu informāciju par restrukturizācijas plāna īstenošanu un nodrošināt, lai parādnieka uzņēmējdarbību un uzskaiti varētu pārbaudīt uz vietas.

13. pielikums: Maksātnespējas procesa pazīmes

Juridiskas personas maksātnespējas procesa pazīmes:

piemērojot piespiedu izpildes līdzekļus, nav bijis iespējams izpildīt tiesas lēmumu par parāda piedziņu;

SIA vai AS gadījumā nokavējuma parāda summa (kopsumma) pārsniedz **4268 EUR**; subjektiem, kas nav SIA vai AS, nokavējuma parāda summa (kopsumma) pārsniedz **2134 EUR**; trīs nedēļu laikā pēc rakstiska brīdinājuma nodošanas pasta operatoram vai kreditora (-u) pamatotiem iebildumiem pret prasību nav veikts attiecīgais maksājums;

parādnieks **nav samaksājis darbiniekam pilnu darba samaksu**, zaudējumu atlīdzību saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību, vai arī nav veicis obligātās sociālās apdrošināšanas maksājumus divu mēnešu laikā pēc maksājumam noteiktās dienas;

TAP ļaunprātīga izmantošana / neizdošanās, kas izriet no Maksātnespējas likuma 51. panta 2., 3. un 5. punkta noteikumiem;

parādnieks nav izpildījis savas saistības, kuru nokavējuma termiņš **pārsniedz divus mēnešus**.

Saskaņā ar sākotnējo likvidācijas finanšu pārskatu parādniekam nav pietiekamu aktīvu, lai apmierinātu visas pamatotās kreditoru prasības, vai arī šis nosacījums tiek atklāts likvidācijas laikā;

Maksātnespējas likuma 57. pants nosaka juridisko personu maksātnespējas procesa pazīmes

Priekšrocības laicīgai maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanai*

Iespēja atjaunot darbību / maksātspēju

Nav atbildības par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu

Valde saglabā savu reputāciju, jo VID neizklāuj to melnajā sarakstā

* Ja TAP /ĀTAP nav pieejams

Nelabvēlīgas sekas maksātnespējas procesa pieteikuma savlaicīgai neiesniegšanai

Vadību var saukt pie atbildības

VID var iekļaut vadību melnajā sarakstā

Apdraudēta maksātspējas atjaunošana

14. pielikums: Restrukturizācijas iespēju un maksātnespējas procesa plusi un mīnusi

	PLUSI	MĪNUSI
Ārpustiesas vienošanās 	• nav juridisko izdevumu/tie ir mazāki • konfidencialitāte • kreditori tiek aicināti dot jums pietiekami daudz laika problēmu risināšanai • parādnieks var paredzēt, ka visi attiecīgie kreditori apturēs savas prasības pret jums, ja viņi piekritīs • elastība un ērta pielāgošanās parādnieka uzņēmējdarbības īpašajām vajadzībām • parādnieka uzņēmējdarbības turpināšana • vadības saglabāšana • sarunu vienkāršība (procesuāla)	• specifisku zināšanu nepieciešamība (pareiza situācijas analīze) • iespējami konsultāciju izdevumi • risks, ka pret vadību, kas rīkojas bez uzņēmuma īpašnieku piekrišanas, uzņēmuma īpašnieki iesniegs prasības tiesā • grūtības vienoties vairāku pušu sarunās
TAP/ĀTAP 	• aizsardzības jeb atsevišķu izpildes panākšanas darbību apturēšanas periods (TAP) • izpildes procesa apturēšana pret parādnieku • aizliegums nodrošinātajiem kreditoriem pieprasīt iekļātās parādnieka mantas pārdošanu, izņemot gadījumus, kad tas rada būtisku kaitējumu šī kreditora interesēm (tostarp iekļātā īpašuma iznīcināšanas draudus, ievērojamu iekļātā īpašuma vērtības samazināšanos) • kreditoram ir aizliegts iesniegt pieteikumu par juridiskas personas likvidāciju sakarā ar maksātnespējas procesu • ir aizliegts likvidēt parādnieka uzņēmumu • soda palielināšana tiek pārtraukta • kavējuma naudas un procentu (pat ja tas ir līgumsods) palielināšana tiek pārtraukta • tiek pārtraukta nodokļu prasību summas palielināšana saistībā ar maksājumu kavējumu • kad ir paziņots par TAP vai ĀTAP, restrukturizācijas plāns ir saistošs visiem kreditoriem, tostarp tiem, kuri nav devuši piekrišanu • visas uzņēmuma pārvaldes struktūras turpina darboties, ja vien uzņēmumu īpašnieki nevēlas iecelt citu valdi un padomi	• aizliegums iesaistīties darījumos vai tādu darbību veikšanā, kas var nelabvēlīgi ietekmēt viņa finansiālo stāvokli vai kreditoru intereses • aizliegums iesaistīties darījumos vai tādu darbību veikšanā, kas var nelabvēlīgi ietekmēt viņa finanšu stāvokli vai kreditoru intereses • aizliegums izmaksāt dividendes • visas peļņas novirzīšana uz TAP vai ĀTAP • TAP vai ĀTAP izmaksas • aizliegums veikt garantiju piešķiršanu, ziedot, izmaksāt parādnieka valdes un padomes locekļiem prēmijas vai cita veida materiālu kompensāciju • aizliegums nodot vai iekļāt (juridiski apgrūtināt) pamatlīdzekļus kā nodrošinājumu, izņemot restrukturizācijas plānā paredzētos gadījumus
Maksātnespējas process 	• visi parādi (izņemot dažos gadījumos atsevišķiem komersantiem) tiek norakstīti • iespēja atmaksāt mazāk	• VID var iekļaut vadību melnajā sarakstā • vadību var saukt pie atbildības • process var būt ilgs un dārgs • visu vērtīgo aktīvu zaudēšana • potenciāli nākotnes aktīvu zaudējumi • darbības izbeigšana vai pārdošana

15. pielikums: Galvenās sankcijas un valdes saistības

Krimināllikums	
177. panta pirmā un otrā daļa	Krāpšana
179. panta pirmā un otrā daļa	Piesavināšanās
196. panta pirmā un otrā daļa	Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana
197. pants	Nolaidība
210. panta pirmā un otrā daļa	Kredīta un citu aizdevumu negodprātīga saņemšana un izmantošana
213. panta pirmā un otrā daļa	Novešana līdz maksātnespējai
214. panta otrā daļa	Nepatiesa maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšana
215. panta trešā daļa	Maksātnespējas procesa kavēšana
215. ¹ panta pirmā un otrā daļa	Tiesiskās aizsardzības procesa noteikumu pārkāpšana
217. panta pirmā, otrā un trešā daļa	Grāmatvedības un statistiskās informācijas noteikumu pārkāpšana
218. panta otrā un trešā daļa	Izvairšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas
219. panta otrā un trešā daļa	Izvairšanās no deklarācijas iesniegšanas
220. pants	Mantas nobēdzināšana
VIII.1. nodaļa Juridiskajām personām piemērojamie piespiedu ietekmēšanas līdzekļi	Juridiskai personai var noteikt vairākus piespiedu līdzekļus, ja fiziska persona nodarījumu izdarījusi juridiskas personas interesēs, personas labā vai nepietiekamas uzraudzības vai kontroles rezultātā, rīkojoties individuāli vai kā attiecīgās juridiskās personas koleģiālās iestādes biedrs

15. pielikums: Galvenās sankcijas un valdes saistības

Likums "Par nodokļiem un nodevām"

60. pants	Nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanas pamats un administratīvā procesa uzsākšana
135. pants	Izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas
141. pants	Nodokļu deklarāciju iesniegšanas termiņu neievērošana
142. pants	Informatīvo deklarāciju iesniegšanas termiņu neievērošana

Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā

3. pants	Informācijas nesniegšana, informācijas nepienācīga sniegšana vai nepatiesas informācijas sniegšana iestādei
----------	---

Likums "Par grāmatvedību"

19. pants	Par grāmatvedības kārtības nosacījumu neievērošanu, par gada pārskata, konsolidētā gada pārskata neiesniegšanu noteiktajos termiņos vai normatīvajiem aktiem neatbilstoša gada pārskata un konsolidētā gada pārskata iesniegšanu [...]
-----------	--

Komerclikums

169. pants	Valdes un padomes locekļu atbildība
314. ¹ pants	Sabiedrības darbības izbeigšana, pamatojoties uz komercreģistra iestādes vai nodokļu administrācijas lēmumu

Maksātnespējas likums

72. ¹ pants	Valdes locekļu atbildība par dokumentu nenodošanu
178. pants	Maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšana
179. pants	Maksātnespējas procesa un tiesiskās aizsardzības procesa noteikumu pārkāpšana

Termini

Saīsinājums	Definīcija
Apgrozāmie līdzekļi	Apgrozāmajos līdzekļos ietilpst nauda, naudas ekvivalenti, debitoru parādi, krājumi, pārdošanai turēti vērtspapīri un citi likvīdi aktīvi
Īstermiņa saistības	Īstermiņa saistības ir uzņēmuma īstermiņa finanšu saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas viena gada laikā. Īstermiņa saistībās ietilpst kreditoru parādi, bankas parāda īstermiņa daļa, nodokļu parādi u.c.
EBITDA	Peļņa pirms procentu maksājumiem, nodokļiem, nolietojuma un amortizācijas
EDS	VID elektroniskās deklarēšanas sistēma
ĀTAP	Ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process Maksātnespējas likuma izpratnē
ABS	Agrīnas brīdināšanas sistēma, kas palīdz identificēt uz finanšu grūtības
Finanšu saistības	Saistības pret finanšu un tamlīdzīgām iestādēm, kas paredz procentu samaksu un nerodas no operacionālās darbības (piemēram, parādi pret piegādātājiem nav finanšu saistības)
AS	Akciju sabiedrība
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TAP	Tiesiskās aizsardzības process Maksātnespējas likuma izpratnē
ĀTV	Ārpustiesas vienošanās
Restrukturizācijas plāns	Tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns, kā noteikts Maksātnespējas likuma 40. pantā ; restrukturizācijas plāna pamatelementi ir aprakstīti 9. pielikumā
MVU	Mazie, vidējie un mikro uzņēmumi
VID	Valsts ieņēmumu dienests
Uzraugošā persona	Fiziska persona, kuru tiesa iecēlusi TAP un ĀTAP uzraudzībai, kā noteikts Maksātnespējas likuma 8. panta 1. punktā

Tieslietu ministrija

Kontaktinformācija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536

Tālrunis: 67036720; 67036721; 67036825

Fakss: 67210823

E-pasts: tm.kanceleja@tm.gov.lv